

cooperant

revista de cooperació per al desenvolupament - revista de cooperación para el desarrollo

núm.

01

Periodicitat: Quadrimestral

Edita: Direcció General de Cooperació

Govern de les Illes Balears

Conselleria de Presidència i Esports

Direcció General de Cooperació

Edita

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Presidència i Esports
Direcció General de Cooperació
<http://dgcooper.caib.es>

Redacció i coordinació
Redacción y coordinación

Elena Ortega
elenaortega@lacomba.com

Assessorament lingüístic (català)

Àngels Àlvarez Garí

Col·laboren | Colaboran

Catalina Alemany
José F. Giménez
Josep Manguan
Montse Pablo
Xisca Serra
Jaume Timoner
Paco Vera

Fotografies | Fotografías

Portada: Joan Fortuny, *Nina del RIF*

Gabriel Lacomba (p. 4, 10-I)
Joan Fortuny, DGC (p. 5, 10-II, 27)
ENDA (p. 6, 7, 8)
Carmen Ortega, DGC (p. 9, 11-II, 13-I)
Jaume Caldentey (p. 11-I, 12, 15)
Gabriel Calafat (p. 17)
Toni Font (p. 13-II, 18, 19)
Jaume Timoner (p. 14)
MALLORCA AMIGA (p. 16)
Marcelo Unamuno (p. 20, 21, 22)
Pep Oliver (p. 24)
Xisca Serra (p. 26)
Pere Polo - Toni Bibiloni (Mapa de Peters)

Contraportada: Juan Antonio García

Disseny i maquetació
Diseño y maquetación

LACOMBA Produccions
www.lacomba.com

Impressió | Impresión

Bahía Indústria Gràfica

Tirada

2.200 exemplars | *ejemplares*

Periodicitat | Periodicidad

Quadrimestral | *Cuatrimestral*

Dipòsit legal | Depósito legal

PM-590-2004

editorial 03

ESPÍRITU SOLIDARIO | *ESPERIT SOLIDARI*

a pie de foto | a peu de foto 04

RETRATO DE UN COOPERANTE | *RETRAT D'UN COOPERANT*
TERREMOTO EN ALHUCEMAS | *TERRATRÈMOL A ALHUCEMAS*

entrevista 06

ENDA: MOHAMED SOUMARÉ

dossier 10

LOS OBJETIVOS DE DESARROLLO DEL MILENIO
ELS OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT DEL MIL·LENNI

fichas técnicas | fitxes tècniques 14

MALLORCA SOLIDÀRIA ONGD - FUNDACIÓ CAMPANER
MALLORCA AMIGA - DELEGACIÓ DIOCESANA DE MISSIONS DE MENORCA

testimonios | testimonis 18

EL IV FÒRUM SOCIAL MUNDIAL

alrededor del mundo | arreu del món 20

HONDURAS: UNA ACTUACIÓN INTEGRAL
HONDURES: UNA ACTUACIÓ INTEGRAL

tablón de anuncios | tauler d'anuncis 23

diario de viaje | diari de viatge 26

DIFFA (NÍGER), 2003

vocabulario solidario | vocabulari solidari 27

con referencias | amb referències 28

enlaces | enllaços 29

fogones del mundo | fogons del món 30

EL CUSCÚS

MAPA DE PETERS 31

ESPERIT SOLIDARI

L'expressió *tiwisi* al-ludeix, en els pobles berbers de l'Atlas marroquí, al treball comú, sia en benefici comunitari o bé destinat a algú necessitat. Ser solidari és inherent a la vida en comunitat. I aquest sentiment, que es remunta a la nit dels temps, degué ser determinant per a la supervivència de la nostra espècie, quan la rudesia de la vida imposava l'esforç de tot el grup i l'ajuda mútua en els moments difícils.

Les conquestes socials i econòmiques que culminaren en l'estat del benestar dels països del Nord, la caiguda en desús de les tradicions i l'individualisme a ultrança d'aquests últims temps, havien deixat adormit aquest sentiment, que ara aflora de bell nou. Pertot arreu es multipliquen les actituds solidàries que volen plantar cara a les grans desigualtats que hi ha en el món. Molts de ciutadans donen suport a organitzacions no governamentals de desenvolupament (ONGD); basta veure el centenar llarg d'ONGD que han sorgit a les Illes Balears durant els darrers anys. La paraula COOPERAR (actuació conjunta per a un mateix fi) està de màxima actualitat.

El concepte de cooperació al desenvolupament no és nou i ha evolucionat amb el temps. El sentit assistencial que tingué fins als anys seixanta ha quedat reservat, avui en dia, a situacions de catàstrofes naturals o humanes. Tampoc la idea més tardana del fet que desenvolupament i creixement econòmic estaven íntimament lligats no resultà ser tan certa: la globalització neoliberal aguditzà, si fos possible, les desigualtats. En l'actualitat, la cooperació comporta la idea de planificació –plantejament d'objectius a mitjà i a llarg termini a l'encalç del desenvolupament econòmic i social dels països més desfavorits– i la de convertir el receptor en protagonista del seu procés de desenvolupament –dotant d'eines la comunitat perquè pugui accedir als mitjans necessaris per millorar les seves condicions de vida, actuals i futures.

El Govern de les Illes Balears, a través de la Direcció General de Cooperació, vol contribuir a la consecució d'un món més just i donar suport a totes aquelles iniciatives ciutadanes dedicades a aquest fi. Per aquest motiu destina el 0,7% dels pressupostos a projectes de cooperació al desenvolupament, ajudes a cooperants, ajuda humanitària i d'emergència, projectes de sensibilització ciutadana, educació per a la pau, educació per a la cooperació al desenvolupament, educació en la interculturalitat i formació de cooperants i professionals de la cooperació.

En l'àmbit de la sensibilització ciutadana, **Cooperant** aspira, d'una banda, a ser una eina de comunicació i informació sobre les actuacions i els actors de la cooperació al desenvolupament promogudes des de les nostres illes i, d'altra banda, a fer-nos més properes les diferents realitats dels països del Sud.

Des d'aquestes pàgines els convidem a practicar la *tiwisi* i a ampliar l'horitzó del nostre esperit solidari.

ESPÍRITU SOLIDARIO

La expresión tiwisi alude, en los pueblos beréberes del Atlas marroquí, al trabajo común, ya sea en beneficio comunitario o destinado a alguien necesitado. Ser solidario es inherente a la vida en comunidad. Y este sentimiento, que se remonta a la noche de los tiempos, debió ser determinante para la supervivencia de nuestra especie, cuando la rudeza de la vida imponía el esfuerzo de todo el grupo y la ayuda mutua en los momentos difíciles.

Las conquistas sociales y económicas que culminaron en el estado del bienestar de los países del Norte, la caída en desuso de las tradiciones y el individualismo a ultranza de estos últimos tiempos, habían dejado adormecido este sentimiento, que ahora aflora de nuevo. Por doquier se multiplican las actitudes solidarias que quieren plantar cara ante las grandes desigualdades que existen en el mundo. Muchos ciudadanos dan su apoyo a organizaciones no gubernamentales de desarrollo (ONGD); basta ver el centenar largo de ONGD que han surgido en las Baleares en los últimos años. La palabra COOPERAR (actuación conjunta para un mismo fin) está de máxima actualidad.

El concepto de cooperación al desarrollo no es nuevo y ha evolucionado con el tiempo. El sentido asistencial que tuvo hasta los años sesenta, ha quedado reservado, hoy día, a situaciones de catástrofes naturales o humanas. Tampoco la idea más tardía de que desarrollo y crecimiento económico estaban íntimamente ligados resultó ser tan cierta: la globalización neoliberal agudizó, si cabe, las desigualdades. En la actualidad, la cooperación conlleva la idea de planificación – planteamiento de objetivos a medio y largo plazo en pro del desarrollo económico y social de los países más desfavorecidos– y la de convertir al receptor en protagonista de su proceso de desarrollo –dotando de herramientas a la comunidad para que ésta pueda acceder a los medios necesarios para mejorar sus condiciones de vida, actuales y futuras.

El Govern de las Illes Balear, a través de la Dirección General de Cooperación, quiere contribuir a la consecución de un mundo más justo y apoyar todas aquellas iniciativas ciudadanas dedicadas a tal fin. Por tal motivo destina el 0,7% de los presupuestos a proyectos de cooperación al desarrollo, ayudas a cooperantes, ayuda humanitaria y de emergencia, proyectos de sensibilización ciudadana, educación para la paz, educación para la cooperación al desarrollo, educación en la interculturalidad y formación de cooperantes y profesionales de la cooperación.

En el ámbito de la sensibilización ciudadana, Cooperant aspira, por una lado, a ser una herramienta de comunicación e información sobre las actuaciones y los actores de la cooperación al desarrollo promovidas desde nuestras islas y, por otro, hacernos más próximas las diferentes realidades de los países del Sur.

Desde estas páginas les invitamos a practicar la tiwisi y a ampliar el horizonte de nuestro espíritu solidario.

RETRAT D'UN COOPERANT

RETRATO DE UN COOPERANTE

Curro, José Francisco Giménez Sánchez (Saragossa, 1974), fa honor al seu apel·latiu. Aquest coordinador autonòmic de l'ONGD Metges del Món treballa des dels 16 anys. Als 21 va voler conèixer altres realitats i Bolívia va ser el lloc d'iniciació –“vaig agafar la motxilla i vaig partir cap allà, amb més il·lusió que consciència sobre la realitat que trobaria”–. Conèixer sobre el terreny la situació d'aquestes comunitats li va fer prendre partit i dedicar, des d'aleshores, totes les seves energies al món de la cooperació. Durant aquesta primera època treballà a l'altiplà bolivià, a 4.100 m d'altura, en àrees de salut i formació amb comunitats indígenes aimara. Allà li tocà viure el conflicte que provocà la reforma d'una llei agrària i que acabà amb alguns morts entre els indígenes de la seva comunitat. La vulneració dels drets humans i la injustícia envers aquella gent el va convèncer que s'havia de comprometre en la lluita per la dignitat de les persones. La seva experiència en el barri de Guaricano, un dels més pobres de Santo Domingo, i a Nicaragua, després d'haver passat el Mitch, el treuen de dubtes: és necessari crear consciència sobre aquestes realitats i treballar sense parar per millorar-les. Des de juny de 2003 dirigeix, gestiona i administra els programes i projectes a les Balears de Metges del Món, i sent com si fos seu el lema d'aquesta ONGD fundada a França el 1980: “A Metges del Món lluitem contra totes les malalties, fins i tot contra la injustícia”.

Curro, José Francisco Giménez Sánchez (Zaragoza, 1974), hace honor a su apelativo. Este coordinador autonómico de la ONGD Médicos del Mundo lleva trabajando desde los 16 años. A los 21 quiso conocer otras realidades y Bolivia fue su lugar de iniciación –“agarré la mochila y fui para allá, con más ilusión que conciencia sobre la realidad que iba a encontrar”–. El conocimiento sobre el terreno de la situación de esas comunidades le hizo tomar partido y dedicar, en adelante, todas sus energías al mundo de la cooperación. En esa primera época trabajó en el altiplano boliviano, a 4.100 m de altura, en áreas de salud y formación con comunidades indígenas aimaras. Allí le tocó vivir el conflicto que provocó la reforma de una ley agraria y que se saldó con varios muertos entre los indígenas de su comunidad. La vulneración de los derechos humanos y la injusticia para con aquellas gentes le convenció de que debía comprometerse en la lucha por la dignidad de las personas. Su experiencia en el barrio de Guaricano, uno de los más pobres de Santo Domingo y en Nicaragua, tras el paso del Mitch, no le dejan dudas: es necesario crear conciencia sobre esas realidades y trabajar sin descanso para mejorarlas. Desde junio de 2003 dirige, gestiona y administra los programas y proyectos en Baleares de Médicos del Mundo, y siente como suyo el lema de esta ONGD fundada en Francia en 1980: “En Médicos del Mundo luchamos contra todas las enfermedades, incluso contra la injusticia”.

TERRATRÈMOL A ALHUCEMAS *TERREMOTO EN ALHUCEMAS*

La província d'Alhucemas, al nord del Marroc, és una de les més pobres i oblidades del país. Els habitants d'aquesta regió, de llengua i cultura berber, es troben en minoria numèrica i sense representativitat oficial enfront de la majoria àrab. Per escapar d'una vida dedicada a l'agricultura de subsistència o de l'atur, molts de joves emigren a la recerca d'oportunitats. Les Illes Balears són una de les seves destinacions.

Entre 2001 i 2003, diverses ONGD –l'Associació d'Immigrants Marroquins a les Illes Balears, CGT-Balears i Metges del Món–, amb la col·laboració de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears, dugueren a terme a la zona projectes de cooperació al desenvolupament relacionats amb qüestions de formació de la dona, educació, salut i associacionisme.

El 24 de febrer un terratrèmol sacsejà la ciutat i els voltants d'Alhucemas i provocà almenys 600 morts i grans destrosses. La DGC, amb el seu Programa d'Ajudes Humanitàries i d'Emergència, contribueix i contribuirà a mitigar els efectes del sisme. Però, sens dubte, seran necessaris nous projectes de cooperació al desenvolupament.

La provincia de Alhucemas, al norte de Marruecos, es una de las más pobres y olvidadas del país. Sus habitantes, de lengua y cultura beréber, se encuentran en minoría numérica y sin representatividad oficial frente a la mayoría árabe. Para escapar de una vida dedicada a la agricultura de subsistencia o del paro, muchos jóvenes emigran en busca de oportunidades. Las Islas Baleares son uno de sus destinos. Entre los años 2001 y 2003, diversas ONGD –la Asociación de Inmigrantes Marroquíes en las Islas Baleares, CGT-Balears y Médicos del Mundo–, con la colaboración de la Dirección General de Cooperación (DGC) del Govern de las Illes Balears, llevaron a cabo en la zona proyectos de cooperación al desarrollo relacionados con cuestiones de formación de la mujer, educación, salud y asociacionismo. El 24 de febrero un terremoto sacudió la ciudad y alrededores de Alhucemas provocando al menos 600 muertos y grandes destrozos. La DGC, dentro de su Programa de Ayudas Humanitarias y de Emergencia, contribuye y contribuirá a mitigar los efectos del seísmo. Pero, sin duda, serán necesarios nuevos proyectos de cooperación al desarrollo.

enda

MOHAMED SOUMARÉ

Secretari executiu d'Enda TM
(Medi ambient i desenvolupament al Tercer Món)

*Secretario ejecutivo de Enda TM
(Medio ambiente y desarrollo en el Tercer Mundo)*

Mohamed Soumaré, secretari executiu d'Enda.
Mohamed Soumaré, secretario ejecutivo de Enda.

“Els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni apareixen, cada vegada més, com una ‘retòrica’ destinada a ocultar la iniquitat del sistema mundial actual”.

“Los Objetivos de Desarrollo del Milenio aparecen, cada vez más, como una ‘retórica’ destinada a ocultar la iniquidad del sistema mundial actual”.

“Un món, per a tothom: nins, dones i homes de tot el món, respectuós amb el pluralisme i la cultura de tots els pobles i amb solidaritat efectiva Sud-Sud”. Això és el que diu el lema d'Enda, una de les poques organitzacions no governamentals de desenvolupament (ONGD) d'envergadura internacional sorgides a Àfrica. Radicada a Dakar (Senegal), aquesta organització disposa de delegacions a 21 països del món i de 24 equips especialitzats.

L'objectiu principal d'Enda, la lluita contra la pobresa, passa perquè l'organització i el poder de decisió procedeixin de la base de la societat. Per aquesta raó secunda les accions concebudes, posades en pràctica i controlades per les mateixes comunitats. Aquesta ONGD treballa estretament amb poblacions marginals de ciutats africanes, asiàtiques i latinoamericanes i, a través del seu programa sobre economia popular urbana (ECOPOP), emprèn accions relacionades amb la lluita contra la sida, la salut comunitària, el sanejament, la gestió dels residus i el seu reciclatge, l'assistència a nins i a joves treballadors, l'agricultura ecològica, el consum popular o la comunicació social.

Mohamed Soumaré, urbanista, secretari executiu d'Enda i responsable del programa ECOPOP, contestà les nostres preguntes a través de la xarxa. Precisament, la seva organització fou pionera en l'ús i en la difusió de l'accés a Internet a Àfrica.

“Un mundo, para todos: niños, mujeres y hombres de todo el mundo, respetuoso con el pluralismo y la cultura de todos los pueblos y con solidaridad efectiva Sur-Sur”. Así reza el lema de Enda, una de las pocas organizaciones no gubernamentales de desarrollo (ONGD) de envergadura internacional surgidas en África. Radicada en Dakar (Senegal), esta organización cuenta con delegaciones en 21 países del mundo y con 24 equipos especializados.

El objetivo principal de Enda, la lucha contra la pobreza, pasa porque la organización y el poder de decisión procedan de la base de la sociedad. Por esta razón, secunda aquellas acciones concebidas, puestas en práctica y controladas por las propias comunidades. Esta ONGD trabaja estrechamente con poblaciones marginales de ciudades africanas, asiáticas y latinoamericanas y, a través de su programa sobre economía popular urbana (ECOPOP), emprende acciones relacionadas con la lucha contra el sida, la salud comunitaria, el saneamiento, la gestión de los residuos y el reciclaje de éstos, la asistencia a niños y jóvenes trabajadores, la agricultura ecológica, el consumo popular o la comunicación social.

Mohamed Soumaré, urbanista, secretario ejecutivo de Enda y responsable del programa ECOPOP, contestó a nuestras preguntas a través de la red. Precisamente su organización fue pionera en el uso y en la difusión del acceso a Internet en África.

Artesà al barri de Baraka (Dakar).
Artesano en el barrio de Baraka (Dakar).

C. - Enda nasqué el 1972. Quins varen ser els seus orígens, els promotors, els primers objectius...?

Enda nació en 1972. ¿Cuáles fueron sus orígenes, los promotores, los primeros objetivos...?

E. - Enda Tercer Món fou creada el 1972, a Dakar –com a resultat de la primera conferència sobre medi ambient celebrada a Estocolm– per un grup d'experts, ensenyants i educadors que desitjaven promoure una aproximació "més realista" a les qüestions de desenvolupament, i insistir, per exemple, en els sabers tradicionals de les poblacions, dels productors rurals i urbans i en la necessitat de tenir en compte la dimensió mediambiental dels efectes del desenvolupament.

En 30 anys d'existència, Enda ha crescut enormement. A l'expansió dels seus programes s'ha de sumar la multiplicació de les delegacions a Àfrica, Llatinoamèrica i Àsia. La majoria tenen temàtiques de treball específiques (salut comunitària, gestió de l'entorn, seguretat alimentària, etc.) i gran autonomia en matèria de diàleg amb les poblacions, d'identificació dels problemes, de realització de programes i en la gestió del finançament.

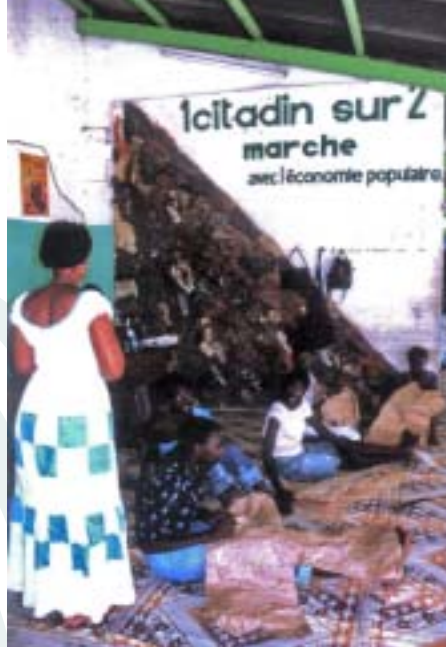
Enda Tercer Mundo fue creada en 1972, en Dakar –como resultado de la primera conferencia sobre medio ambiente celebrada en Estocolmo– por un grupo de expertos, docentes y educadores que deseaban promover una aproximación "más realista" a las cuestiones de desarrollo, insistiendo, por ejemplo, en los saberes tradicionales de las poblaciones, de los productores rurales y urbanos y en la necesidad de tener en cuenta la dimensión medioambiental de los efectos del desarrollo.

En 30 años de existencia, Enda ha crecido enormemente. A la expansión de sus programas, hay que sumar la multiplicación de las delegaciones en África, Latinoamérica y Asia. La mayoría de ellas tienen temáticas de trabajo específicas (salud comunitaria, gestión del entorno, seguridad alimentaria, etc.) y gran autonomía en materia de diálogo con las poblaciones, de identificación de los problemas, de realización de programas y en la gestión de la financiación.

C. - El fet que Enda radiqui a Àfrica, comporta una visió i una sensibilitat diferents de les que puguin tenir les ONGD dels països del Nord?

El hecho de que Enda esté radicada en África, ¿comporta una visión y una sensibilidad diferentes de las que puedan tener las ONGD de los países del Norte?

E. - Compartim els mateixos valors de solidaritat, de rebuig de l'exclusió social i dels conflictes armats. Una vegada dit això, i ja que Enda està implantada en els països del Sud, podem treballar més estretament amb les poblacions marginades d'Àfrica, Àsia o Amèrica Llatina. Estem en condicions de comprendre les preocupacions i les aspiracions dels grups més desfavorits i procurem donar suport a les seves iniciatives i esforços i mitjançar davant els qui decideixen en l'àmbit nacional i internacional.

Taller a l'ECOPOLE (Dakar).
Taller en el ECOPOLE (Dakar).

Compartimos los mismos valores de solidaridad, de rechazo de la exclusión social y de los conflictos armados. Dicho esto y estando Enda implantada en los países del Sur, podemos trabajar más estrechamente con las poblaciones marginadas de África, Asia o América Latina. Estamos en condiciones de comprender las preocupaciones y las aspiraciones de los grupos más desfavorecidos y procuramos apoyar sus iniciativas y esfuerzos e intermediar ante quienes deciden en el ámbito nacional e internacional.

C. - Quina és la principal línia de treball d'Enda?

¿Cuál es la principal línea de trabajo de Enda?

E. - Pensem que és necessari desenvolupar una labor a la vegada explicativa i de propaganda, que tendeixi a modificar les relacions econòmiques injustament desiguals entre el Nord i el Sud per permetre als països del Sud vendre correctament les seves produccions agrícoles i mineres i tenir així els mitjans per intensificar els seus propis esforços de desenvolupament.

A escala nacional, és important mantenir un diàleg crític amb els grups i els governs perquè les seves estratègies de desenvolupament i les seves polítiques tinguin en compte les preocupacions i les necessitats dels més pobres, i per lluitar contra qualsevol tipus de dominació, d'exclusió social i de marginació dels grups vulnerables. A escala local (a la base), s'ha d'actuar a les comunitats més desfavorides per reforçar les capacitats d'organització i de participació, per tal de millorar l'accés als serveis de base (salut, educació, aigua potable, etc.), per desenvolupar les capacitats tècniques i financeres, i per millorar la productivitat de les seves activitats econòmiques.

Pensamos que es preciso desarrollar una labor a la vez explicativa y de propaganda tendente a modificar las relaciones económicas injustamente desiguales entre el Norte y el Sur para permitir a los países del Sur vender correctamente sus producciones agrícolas y mineras y tener así los medios de intensificar sus propios esfuerzos de desarrollo.

A escala nacional, es importante mantener un diálogo crítico con los grupos y los gobiernos para que sus estrategias de desarrollo y sus políticas tengan en cuenta las preocupaciones y las necesidades de los más pobres, y para luchar contra todas las formas de dominación, de exclusión social y de marginación de los grupos vulnerables.

A escala local (en la base) hay que actuar en las comunidades más desfavorecidas para reforzar sus capacidades de organización y de participación, para mejorar el acceso a los servicios de base (salud, educación, agua potable, etc.), para desarrollar sus capacidades técnicas y financieras, y para mejorar la productividad de sus actividades económicas.

C. - La pandèmia del VIH/sida ha significat un vertader cataclisme per a Àfrica. Com lluita Enda contra aquesta malaltia?

La pandemia del VIH/sida ha supuesto un verdadero cataclismo para África. ¿Cómo lucha Enda contra esta enfermedad?

E. - Enda fou probablement una de les primeres organitzacions que prengué consciència de l'impacte d'aquesta pandèmia sobre les poblacions i l'economia dels països africans. Ben aviat desenvolupàrem programes i actuacions de prevenció i de sensibilització del públic i de les autoritats, i els hem mantingut al llarg dels últims 10 anys.

La lluita contra la sida concerneix en primer lloc als estats, al cos mèdic i a les grans organitzacions internacionals. Però no s'ha de menysprear el paper que les comunitats poden exercir en matèria de prevenció, per una part, i de cura dels malalts, per una altra.

Enda fue probablemente una de las primeras organizaciones en tomar conciencia del impacto de esta pandemia sobre las poblaciones y la economía de los países africanos. Muy pronto, desarrollamos programas y actuaciones de prevención y de sensibilización del público y de las autoridades, y los hemos mantenido a lo largo de los últimos 10 años. La lucha contra el sida concierne en primer lugar a los Estados, al cuerpo médico y a las grandes organizaciones internacionales. Pero no hay que desdeñar el papel que las comunidades pueden desempeñar en materia de prevención, por una parte, y de cuidado de los enfermos, por otra.

C. - L'atracció exercida per la manera de viure occidental és responsable de l'aculturació dels països africans, de la desaparició dels valors tradicionals, de les llengües...

La atracción ejercida por el modo de vida occidental es responsable de la aculturación de los países africanos, de la desaparición de los valores tradicionales, de las lenguas,...

E. - Estem convençuts que el desenvolupament no és només una qüestió econòmica, sinó que hi ha una dimensió social i cultural extremadament important. Enda és una fervent defensora de la preservació de la diversitat cultural i s'oposa als fenòmens d'aculturació. I per això, la nostra organització, en els seus esforços de divulgació de certs conceptes i tècniques, utilitza les llengües nacionals dels països en els quals intervé.

Estamos convencidos de que el desarrollo no es sólo una cuestión económica, sino que existe una dimensión social y cultural extremadamente importante. Enda es una ardiente defensora de la preservación de la diversidad cultural y se opone a los fenómenos de aculturación. Y por ello, nuestra organización, en sus esfuerzos de divulgación de ciertos conceptos y técnicas, utiliza las lenguas nacionales de los países en los que interviene.

C. - A Espanya som particularment sensibles a les desgràcies dels immigrants subsaharians, que en l'intent de creuar l'estret de Gibraltar hi deixen moltes vegades la vida...

L'accés a l'aigua potable al barri de Xadim Rasul (Dakar) és una de les prioritats d'Enda.
El acceso al agua potable en el barrio de Xadim Rasul (Dakar) es una de las prioridades de Enda.

En España somos particularmente sensibles a las desgracias de los inmigrantes subsaharianos que, en su intento de cruzar el estrecho de Gibraltar, dejan muchas veces la vida...

E. - La qüestió de l'emigració és una qüestió dolorosa per a Àfrica. Els joves que decideixen anar-se'n van en cerca d'una feina i de millors condicions de vida per a ells i les seves famílies. A molts de països africans, regions senceres viuen amb els recursos enviats pels emigrants. No podem reduir la magnitud del fenomen de l'emigració sinó és donant suport activament als esforços dels països del Sud per crear llocs de feina, desenvolupar els seus potencials econòmics i millorar les condicions de vida dels més pobres.

La cuestión de la emigración es una cuestión dolorosa para África. Los jóvenes que deciden marcharse van en busca de un empleo y de mejores condiciones de vida para ellos y sus familias. En muchos países africanos, regiones enteras viven con los recursos enviados por los emigrantes. No podemos reducir la magnitud del fenómeno de la emigración sino apoyando activamente los esfuerzos de los países del Sur para crear empleos, desarrollar sus potenciales económicos y mejorar las condiciones de vida de los más pobres.

C. - És vostè optimista quant als Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, la realització dels quals s'ha previst per al 2015? Quina impressió té de l'avanç envers aquests objectius en els països en els quals treballen?

¿Es usted optimista en cuanto a los Objetivos de Desarrollo del Milenio, cuya realización está prevista para 2015? ¿Qué impresión tiene del avance hacia estos objetivos en los países en los que trabajan?

E. - És important que les grans organitzacions internacionals com el PNUD o el Banc Mundial defineixin els objectius de desenvolupament i de lluita contra la pobresa que han de guiar les seves accions i les dels governs durant els propers anys. Això contribueix a crear referències comunes i permet disposar d'indicadors per al seguiment dels progressos realitzats en matèria de lluita contra la pobresa. En tot cas, és evident que aquests progressos no assolei-

xen allò que esperen els països del Sud; les regles del joc internacional i les relacions Nord-Sud no han millorat i són desfavorables als països i societats del Sud. La solidaritat i la cooperació internacionals queden lluny de les necessitats dels països del Sud i aprofiten globalment les empreses i els centres d'estudis dels països donants.

Al ritme actual és evident per a molts d'observadors que els progressos en matèria de lluita contra la pobresa són massa dèbils. I, des d'aquest punt de vista, els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni apareixen, cada vegada més, com una "retòrica" destinada a ocultar la iniquitat del sistema mundial actual.

Es importante que las grandes organizaciones internacionales como el PNUD o el Banco Mundial definan los objetivos de desarrollo y de lucha contra la pobreza que deben guiar sus acciones y las de los gobiernos durante los próximos años. Ello contribuye a crear referencias comunes y permite disponer de indicadores para el seguimiento de los progresos realizados en materia de lucha contra la pobreza.

En todo caso, es evidente que estos progresos no alcanzan lo esperado por los países del Sur; las reglas del juego internacional y las relaciones Norte-Sur no han mejorado y resultan desfavorables a los países y sociedades del Sur. La solidaridad y la cooperación internacionales quedan lejos de las necesidades de los países del Sur y aprovechan globalmente a las empresas y a los centros de estudios de los países donantes.

Al ritmo actual resulta evidente para muchos observadores que los progresos en materia de lucha contra la pobreza son demasiado débiles. Y, en este aspecto, los Objetivos de Desarrollo del Milenio aparecen, cada vez más, como una "retórica" destinada a ocultar la iniquidad del sistema mundial actual.

C. - La demanda històrica del 0,7% del PIB per dedicar-lo a la cooperació al desenvolupament encara no s'ha assolit a molts de països. Què en pensa?

La demanda històrica del 0,7% del PIB para dedicarlo a la cooperación al desarrollo, todavía no se ha alcanzado en muchos países. ¿Qué piensa usted al respecto?

E. - L'ajuda pública al desenvolupament i les inversions en matèria d'infraestructures són indispensables per a l'arrencada dels països del Sud: cap nació del món ha aconseguit finançar el seu desenvolupament partint únicament dels seus recursos.

Àfrica i els països del Sud no necessiten caritat, però sí una justa remuneració per a les seves produccions agrícoles i mineres i un suport tecnològic i financer conseqüent per posar les bases del desenvolupament, i valorar els seus recursos i potencialitats, a fi de crear les condicions per a un desenvolupament endogen.

La ayuda pública al desarrollo y las inversiones en materia de infraestructuras son indispensables para el despegue de los países del Sur: ninguna nación del mundo ha conseguido financiar su desarrollo partiendo únicamente de sus recursos.

África y los países del Sur no necesitan de la caridad, pero sí de una justa remuneración para sus producciones agrícolas y mineras y de un apoyo tecnológico y financiero consecuente para poner las bases de su desarrollo, y valorar sus recursos y potencialidades propias, a fin de crear las condiciones para un desarrollo endógeno.

www.enda.sn

ÀFRICA EN UNA MALETA ÁFRICA EN UNA MALETA

L'ECOPOLE –una fàbrica abandonada reconvertida en centre sociocultural– neix de la col·laboració continuada entre Enda i la població del barri marginal Xadim Rasul a Dakar.

Amadou Ba és un dels monitors i artesans que formen un centenar de joves sense recursos a l'ECOPOLE. Hi ha tallers de confecció de joguines amb filferro i amb planxes de ferro, tècniques de teixit amb borses de plàstic, ceràmica, costura, cuina, fusteria i, sens dubte, la fabricació de les maletes cot-cot, que tant d'èxit han tingut i que són un prodigi del reciclatge. L'exposició *Enginyosa Àfrica* mostrarà recentment les seves produccions a Palma.

Abans de tornar a Dakar, al seu taller a l'ECOPOLE, Amadou ens recordà les paraules del sociòleg Cándido Grzybowski quan visità Baraka, un altre barri marginal de Dakar on actua Enda: "Somniadors, no tant!"

El ECOPOLE – una fàbrica abandonada reconvertida en centro sociocultural– nace de la colaboración continuada entre Enda y la población del barrio marginal Xadim Rasul en Dakar.

Amadou Ba, es uno de los monitores y artesanos que forman a un centenar de jóvenes sin recursos en el ECOPOLE. Hay talleres de confección de juguetes con alambre y con planchas de hierro, técnicas de tejido con bolsas de plástico, cerámica, costura, cocina, carpintería, y por supuesto la fabricación de las maletas cot-cot que tanto éxito han tenido y que son un prodigio del reciclaje. La exposición Ingeniosa África mostró recientemente sus producciones en Palma.

Antes de regresar a Dakar, a su taller en el ECOPOLE, Amadu nos recordó las palabras del sociólogo Cándido Grzybowski al visitar Baraka, otro barrio marginal de Dakar donde opera Enda: "¡Soñadores, no tanto!"

Els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni

Los Objetivos de Desarrollo del Milenio

- 1 - Eradicar la pobreza extrema i la fam
- 2 - Aconseguir l'educació primària universal
- 3 - Promoure l'equitat de gènere i l'autonomia de la dona
- 4 - Reduir la mortalitat infantil
- 5 - Millorar la salut materna
- 6 - Combatre el VIH/SIDA, el paludisme i altres malalties
- 7 - Garantir la sostenibilitat ambiental
- 8 - Fomentar una associació mundial per al desenvolupament

- 1 - *Erradicar la pobreza extrema y el hambre*
- 2 - *Lograr la educación primaria universal*
- 3 - *Promover la equidad de género y la autonomía de la mujer*
- 4 - *Reducir la mortalidad infantil*
- 5 - *Mejorar la salud materna*
- 6 - *Combatir el VIH/SIDA, el paludismo y otras enfermedades*
- 7 - *Garantizar la sostenibilidad ambiental*
- 8 - *Fomentar una asociación mundial para el desarrollo*

“Nosaltres, caps d’Estat i de Govern, ens hem reunit a la Seu de les Nacions Unides a

Nova York del 6 al 8 de setembre en les albrors d’un nou mil·lenni...” Així s’inicia la Declaració del Mil·lenni, suscrita l’any 2000 pels 189 països membres, mitjançant la qual es comprometen a seguir un pla per avançar en el desenvolupament i reduir la pobresa, concretat en 8 objectius i 18 metes específiques per a l’any 2015.

No és la primera vegada que l’Organització de les Nacions Unides (ONU) té bons propòsits. Des dels anys seixanta la comunitat internacional s’ha plantejat reptes de desenvolupament i ha obtingut alguns èxits com l’eradicació de la pigota, la gairebé total desaparició de la poliomielitis o la reducció a la meitat de la mortalitat infantil causada per malalties diarreiques. Tot i que algunes aspiracions, com ara les plantejades el 1977 amb la finalitat que al final del segle XX tot el món pogués rebre atenció sanitària i educació primària, continuen sense assolir-se.

Estem, això no obstant, davant una mostra de compromís internacional sense precedents: tant pel que fa als països implicats, a la magnitud del projecte, com al seguiment del seu compliment. Per a Kofi Annan, secretari general de l’ONU, els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni “són ambiciosos però també són assolibles en un termini relativament curt”.

Segons el Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), el món disposa avui de recursos i coneixements tècnics per abordar aquests reptes. El que es necessita és que els esforços s’encaminin degudament i que els serveis es distribueixin més justament i eficaç.

Més de 1.200 milions de persones sobreviuen amb menys d’1 dòlar al dia i 800 milions pateixen fam. Per assolir l’Objectiu 1, que es proposa reduir a la meitat el percentatge d’aquestes persones el 2015, es necessitaria un creixement econòmic vigorós, que es produís de manera generalitzada i no en alguns sectors o regions. Les polítiques públiques haurien d’incrementar les inversions en serveis bàsics (sanitaris, educació i proveïment d’aigua i sanejament), en un major accés dels pobres a terres i a crèdits, en l’augment de la productivitat i de la diversificació del petit agricultor, i en el foment del creixement industrial que impliqui la petita i la mitjana empresa.

A l’Àsia meridional i a l’Àfrica subsahariana es concentra el major nombre de persones que passen fam. Millorar

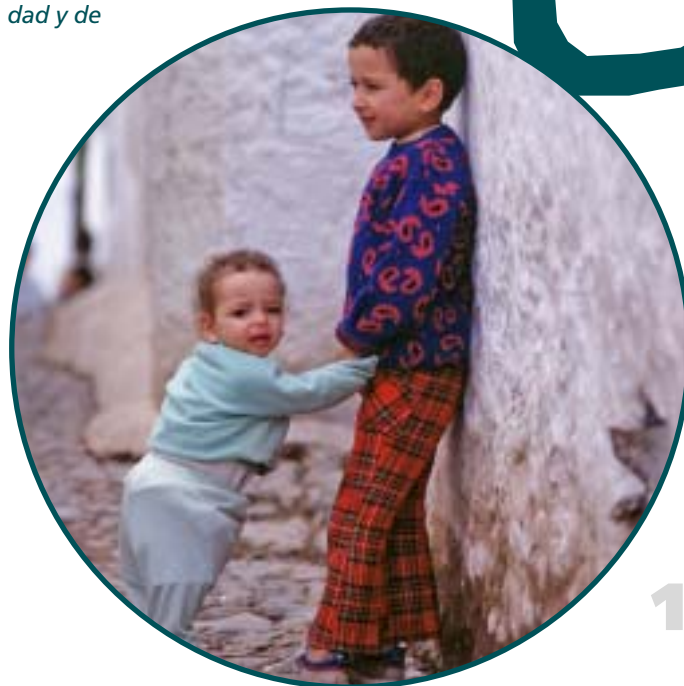
“Nosotros, Jefes de Estado y de Gobierno, nos hemos reunido en la Sede de las Naciones Unidas en Nueva York del 6 al 8 de septiembre en los albores de un nuevo milenio ...” Así se inicia la Declaración del Milenio, suscrita en el año 2000 por los 189 países miembros, en la que se comprometen a seguir un plan para avanzar en el desarrollo y reducir la pobreza, concretado en 8 objetivos y 18 metas específicas para el año 2015.

No es la primera vez que la Organización de las Naciones Unidas (ONU) se hace buenos propósitos. Desde los años sesenta la comunidad internacional ha venido planteándose retos de desarrollo obteniendo algunos éxitos como la erradicación de la viruela, la casi total de la polio o la reducción a la mitad de la mortalidad infantil por enfermedades diarreicas. Aunque algunas aspiraciones, como las planteadas en 1977 para que a fines del siglo XX todo el mundo pudiera recibir atención sanitaria y educación primaria, continúan sin alcanzarse.

Estamos, sin embargo, ante una muestra de compromiso internacional sin precedentes: en cuanto a países implicados, magnitud del proyecto, seguimiento de su cumplimiento. Para Kofi Annan, secretario general de la ONU, los Objetivos de Desarrollo del Milenio “son ambiciosos pero también son alcanzables en un plazo relativamente corto”.

Según el Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo (PNUD), el mundo dispone hoy de recursos y conocimientos técnicos para abordar estos retos. Lo que se necesita es que los esfuerzos se encaucen debidamente y que los servicios se distribuyan más justa y eficazmente.

Más de 1.200 millones de personas sobreviven con menos de 1 dólar al día y 800 millones padecen hambre. Para alcanzar el Objetivo 1, que se propone reducir a la mitad el porcentaje de estas personas en 2015, se precisaría de un crecimiento económico vigoroso, que se produjera de forma generalizada y no en unos pocos sectores o regiones. Las políticas públicas tendrían que incrementar las inversiones en servicios básicos (sanitarios, educación y abastecimiento de agua y saneamiento), en mayor acceso de los pobres a tierras y a créditos, en el aumento de la productividad y de

la diversificación del pequeño agricultor, y en el fomento del crecimiento industrial implicando a la pequeña y mediana empresa.

En Asia Meridional y África Subsahariana se concentra el mayor número de personas que pasan hambre. Mejorar la distribución de la abundante cantidad de alimentos disponibles, asegurando las reservas de existencias alimentarias, aliviaría la situación en Asia Meridional. En África Subsahariana el mayor reto pasa por el aumento de la productividad agrícola, que podría conseguirse si crecieran las inversiones en la investigación y el desarrollo de mejores tecnologías.

La educación es fundamental para mejorar la salud, la nutrición y la productividad. Para alcanzar los objetivos 2 y 3 hay que luchar contra la falta de recursos, principal responsable de que 115 millones de niños no estén escolarizados. La financiación de libros de textos y salarios de profesores, la instalación de escuelas cerca de los hogares, la planificación de horarios para compaginarlos con las tareas domésticas y la contratación de profesorado femenino, ayudaría a aumentar el acceso a la educación y haría frente a las desigualdades de género, promoviendo la autonomía de la mujer. Las mujeres, como agentes de desarrollo, contribuyen a la salud y educación de la generación siguiente, a una mayor productividad y, en definitiva, a la consecución del resto de objetivos.

Al igual que en la educación, en la salud existe una enorme falta de recursos y eficiencia, y grandes desigualdades entre las zonas urbanas y rurales. Para lograr los objetivos 4, 5 y 6: reducir en 2/3 partes la tasa de mortalidad infantil y en 3/4 partes la mortalidad materna para el 2015, se necesita un aumento extraordinario del acceso a la atención médica. Hay medidas como el uso generalizado de mosquiteras, parteras, una higiene básica y antibióticos asequibles, que pueden salvar millones de vidas, sobre todo en países del África subsahariana, donde el sida, la tuberculosis y el paludismo golpean con fuerza.

El Objetivo 7 aboga por garantizar la sostenibilidad ambiental. Los países ricos como principales responsables

que assegurí les reserves d'existències alimentàries, alleujaria la situació a l'Àsia meridional. A l'Àfrica subsahariana el major repte passa per l'augment de la productivitat agrícola, que podria aconseguir-se si creixessin les inversions en investigació i el desenvolupament de millors tecnologies.

L'educació és fonamental per millorar la salut, la nutrició i la productivitat. Per assolir els objectius 2 i 3 s'ha de lluitar contra la falta de recursos, principal responsable del fet que 115 milions de nins no estiguin escolaritzats. El finançament de llibres de text i salaris de professors, la instal·lació d'escoles prop de les llars, la planificació d'horaris per compaginar-los amb les tasques domèstiques i la contractació de professorat femení, ajudaria a augmentar l'accés a l'educació i afrontaria les desigualtats de gènere, al mateix temps que promocionaria l'autonomia de la dona. Les dones, com a agents de desenvolupament, contribueixen a la salut i a l'educació de la generació següent, a una major productivitat i, en definitiva, a la consecució de la resta d'objectius.

Igual que a l'educació, pel que fa a la salut hi ha una enorme falta de recursos i eficiència, i grans desigualtats entre les zones urbanes i rurals. Per aconseguir els objectius 4, 5 i 6 cal reduir en 2/3 parts la taxa de mortalitat infantil i en 3/4 parts la mortalitat materna per al 2015, i es necessita un augment extraordinari de l'accés a l'atenció mèdica. Hi ha mesures com l'ús generalitzat de mosquiteres, parteres, una higiene bàsica i antibiòtics assequibles, que poden salvar milions de vides, sobretot en països de l'Àfrica subsahariana, on la sida, la tuberculosi i el paludisme peguen amb força.

L'Objectiu 7 propicia garantir la sostenibilitat ambiental. Els països rics, com a principals responsables de la contaminació ambiental i consumidors de la major part dels recursos naturals han de canviar les seves polítiques: invertir en tecnologies d'energies renovables, conservar eco-

sistemes crítics, millorar la gestió en assumptes d'àmbit mundial com ara el canvi climàtic, eliminar subvencions a països que fan malbé el medi ambient, etc.

També l'Objectiu 7 planteja reduir a la meitat, per al 2015, el percentatge de persones que no tenen accés sostenible a aigua potable. Més de 1.000 milions de persones no en tenen i més del doble no poden accedir a serveis de sanejament millorats, una qüestió que és de vital importància.

L'Informe sobre Desarrollo Humano, publicat pel PNUD el 2003, anuncià que el món avança cap a l'assoliment dels Objectius del Mil·lenni "a pas molt lent i desigual". Per al final del 2004 es preparen nous informes. Quins països estan en vies d'aconseguir els objectius?, quins necessiten ajuda urgent?, es demana el PNUD disposat a oferir assistència i assessorament pràctic als països en desenvolupament. Però, augmentaran els països rics el percentatge de l'ajuda? (la mitjana del 0,23% del PIB dels països industrialitzats, queda molt per sota del 0,7% que proposaren a la Cimera de Monterrey el 2002). I, canviaran aquests països les seves polítiques en matèria d'ajudes, deute, comerç i transferència de tecnologies? (Objectiu 8). Qüestions que són absolutament imprescindibles perquè els països més pobres puguin assolir els objectius 1-7.

Ha arribat l'hora, com digué recentment Kofi Annan, de "transformar els compromisos en acció".

De moment, a Espanya, 12 ONGD, a través de la *Plataforma 2015* y más, s'han constituït per exigir el compliment dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni als poders públics i als organismes internacionals. D'altra banda, la khaima del Fòrum Barcelona 2004 s'ha dedicat a aquest repte crucial, a través de 15 instal·lacions o mostres.

de la contaminació ambiental i consumidors de la major part de los recursos naturals deben cambiar sus políticas: invertir en tecnologías de energías renovables, conservar ecosistemas críticos, mejorar la gestión en asuntos de ámbito mundial como el cambio climático, eliminar subvenciones a países que dañan el medio ambiente, etc.

También el Objetivo 7 plantea reducir a la mitad, para 2015, el porcentaje de personas que carecen de acceso sostenible a agua potable. Más de 1.000 millones de personas no lo tienen y más del doble no pueden acceder a servicios de saneamiento mejorados, una cuestión que es de vital importancia.

El Informe sobre Desarrollo Humano publicado por el PNUD en 2003, anunció que el mundo avanza hacia el logro de los Objetivos del Milenio "a pasos muy lentos y desiguales". Para finales de 2004 se preparan nuevos informes. ¿Qué países están en vías de alcanzar los Objetivos?, cuáles precisan de ayuda urgente?, se pregunta el PNUD dispuesto a ofrecer asistencia y asesoramiento práctico a los países en desarrollo. Pero, ¿van a aumentar los países ricos el porcentaje de la ayuda? (la media del 0,23% del PIB de los países industrializados, queda muy por debajo del 0,7% que propusieron en la Cumbre de Monterrey en 2002). Y ¿van a cambiar estos países sus políticas en materia de ayudas, deuda, comercio y transferencia de tecnologías? (Objetivo 8). Cuestiones que son absolutamente imprescindibles para que los países más pobres puedan alcanzar los objetivos 1-7. Ha llegado la hora, como dijo recientemente Kofi Annan, de "tornar los compromisos en acción".

Por el momento en España, 12 ONGD, a través de la Plataforma 2015 y más, se han constituido para exigir el cumplimiento de los Objetivos de Desarrollo del Milenio a los poderes públicos y a los organismos internacionales. Por otro lado, la jaima del Fòrum Barcelona 2004 està dedicada a este crucial reto, a través de 15 instalaciones o muestras.

PROJECTES SOLIDARIS AL MÓN AMB SUPORT BALEAR

L'activitat solidària a les Illes Balears es troba en ple apogeu. Cada any són més les associacions que emprenen projectes relacionats amb la cooperació al desenvolupament i la sensibilització ciutadana, destinats a millorar la vida de milers de persones dels països del Sud. La Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears secunda, amb una gran part del seu pressupost, accions de cooperació al desenvolupament portades a terme per organitzacions no governamentals de desenvolupament (ONGD) de les Illes Balears. D'entre les que reberen ajudes el 2003, hem seleccionat quatre projectes que s'efectuaren en països de l'Àfrica occidental.

MALLORCA SOLIDÀRIA ONGD

Projecte: Equipament escolar a la comunitat rural de Gueoul
País: Senegal
Zona: Gueoul
ONGD: Mallorca Solidària
Subvenció: 56.209 €

Proyecto: Equipamiento escolar en la comunidad rural de Gueoul
País: Senegal
Zona: Gueoul
ONGD: Mallorca Solidaria
Subvención: 56.209 €

El cantó de Gueoul està situat a la regió de Diourbel, al centre del Senegal. Es tracta d'una zona eminentment agrícola, a pesar de la climatologia desfavorable i al progressiu empobriment de la terra. La comunitat rural de Gueoul, constituïda per 44 llogarets i 15.000 habitants, presenta un alt índex d'analfabetisme, al voltant del 83%. Pel que fa a la població –conviuen dues ètnies: els wolofs i els sereres–, és majoritàriament jove, quasi un 60% té menys de 20 anys i un 55% d'aquests joves correspon a població femenina, sector que difícilment pot accedir a l'escolarització. La voluntat de reduir l'analfabetisme per part del govern i l'estable situació politico-social a la zona afavoreix qualsevol actuació externa. El projecte ha comptat amb la bona disposició de les autoritats locals, que participaren en qüestions logístiques, i la col·laboració de l'ONGD Metges del Món, que aportà un cooperant local, encarregat de verificar periòdicament l'evolució de les obres.

El projecte, amb un termini d'execució de quatre mesos (novembre 2003-març 2004), ha contemplat la construcció i equipament de quatre escoles de dues aules en quatre llogarets de la comunitat rural de Gueoul. El mes de novembre de 2003 es visitaren els llogarets, es reconegueren els terrenys i se seleccionaren els contractistes autòctons. Després, amb la col·laboració de tècnics del Programa de Suport a la Descentralització del Medi Rural (PADMIR), s'ha procedit a seguir l'evolució del projecte i a complimentar cada una de les fases d'execució.

El cantón de Gueoul está situado en la región de Diourbel, en el centro de Senegal. Se trata de una zona eminentemente agrícola, pese a la climatología desfavorable y al progresivo empobrecimiento de la tierra. La comunidad rural de Gueoul, constituída por 44 aldeas y 15.000 habitantes, presenta un alto índice de analfabetismo, en torno al 83%. La población –en la que conviven 2 etnias: los wolofs y los sereres–, es mayoritariamente joven, casi un 60% son menores de 20 años y un 55% de éstos femenina, sector que difícilmente puede acceder a la escolarización. La voluntad de reducir el analfabetismo por parte del gobierno y la estable situación político-social en la zona favorece cualquier actuación externa. El proyecto ha contado con la buena disposición de las autoridades locales, que participaron en cuestiones logísticas, y la colaboración de la ONGD Médicos del Mundo, que aportó un cooperante local, encargado de verificar periódicamente la evolución de las obras.

El proyecto, con un plazo de ejecución de cuatro meses (noviembre 2003-marzo 2004), se ha materializado en la construcción y equipamiento de cuatro escuelas de dos aulas en cuatro aldeas de la comunidad rural de Gueoul. En noviembre de 2003 se visitaron las aldeas, se reconocieron los terrenos y se seleccionó a los contratistas autóctonos. Después, con la colaboración de técnicos del Programa de Apoyo a la Descentralización del Medio Rural (PADMIR), se ha procedido a seguir la evolución del proyecto y a cumplimentar cada una de las fases de ejecución.

La nova escola en procés de construcció.
La nueva escuela en proceso de construcción.

Grup d'alumnes a la cabana que feia d'escola i davant les noves instal·lacions. Jaume Timoner, representant de Mallorca Solidària.

Grupo de alumnos en la choza que hacía las veces de escuela y ante las nuevas instalaciones. Jaume Timoner, representante de Mallorca Solidaria.

PROYECTOS SOLIDARIOS EN EL MUNDO CON SOPORTE BALEAR

La actividad solidaria en las Islas Baleares se halla en pleno apogeo. Cada año son más las asociaciones que emprenden proyectos relacionados con la cooperación al desarrollo y la sensibilización ciudadana, destinados a mejorar la vida de miles de personas de los países del Sur. La Dirección General de Cooperación del Govern de las Illes Balears secunda, con una gran parte de su presupuesto, acciones de cooperación al desarrollo llevadas a término por organizaciones no gubernamentales de desarrollo (ONGD) de las Islas Baleares. De entre las que recibieron ayudas en 2003, hemos seleccionado cuatro proyectos que se efectuaron en países de África occidental.

FUNDACIÓ CAMPANER

Projecte: Escola-taller per a nins marginats
País: Níger
Zona: Diffa
ONGD: Fundació Campaner
Subvenció: 70.746 €

Projecto: Escuela-taller para niños marginados
País: Níger
Zona: Diffa
ONGD: Fundación Campaner
Subvención: 70.746 €

Nin afectat per la malaltia de la noma.
 Niño afectado por la enfermedad de la noma.

Inauguració del Centre de Formació Professional de Diffa.
 Inauguración del Centro de Formación Profesional de Diffa.

La regió i la ciutat de Diffa, al sud de Níger, a uns 1.500 quilòmetres de la capital, Niamey, és l'àrea de major pobresa del país. La zona, amb una economia basada en l'agricultura i la ramaderia, té nuclis de població dispersos, uns 240 poblats, i cap infraestructura. La desnutrició infantil i la manca d'higiene són les principals responsables de la malaltia de la noma, una espècie de gangrena de la boca que desfigura els nins afectats, que a més pateixen el rebuig de les seves famílies i de l'entorn social per qüestions de superstició. En aquesta regió la població, majoritàriament musulmana, manté certs cultes tradicionals. El baix estatus social de la dona fa que les nines en siguin més afectades, ja que estan pitjor alimentades. La Fundació Campaner actua en qüestions mèdiques de prevenció i tractament de la malaltia i dona assistència als nins que la pateixen. La casa d'acollida que la Fundació té a Diffa manté uns 50 nins i els proporciona escolarització fins als 14 anys.

El projecte de l'any 2003 ha consistit en la construcció del Centre de Formació Professional "Maisson des enfants a Niger". Es tracta d'un centre educatiu de formació professional perquè els nins acollits puguin formar-se entre els 14 i els 18 anys, i desenvolupar en el futur una activitat que els insereixi socialment i els permeti ser autònoms; especialment en el cas de les nines, que difícilment podran casar-se.

La regió i la ciutat de Diffa, al sud de Níger, a uns 1.500 kilòmetres de la capital, Niamey, es el área de mayor pobreza del país. La zona, con una economía basada en la agricultura y la ganadería, tiene núcleos de población dispersos, unos 240 poblados, y ninguna infraestructura. La desnutrición infantil y la falta de higiene son las principales responsables de la enfermedad de la noma, una especie de gangrena de la boca que desfigura a los niños afectados, que además sufren el rechazo de sus familias y entorno social por cuestiones de superstición. En esta región la población, en su mayor parte musulmana, mantiene ciertos cultos tradicionales. El bajo estatus social de la mujer, hace que las niñas resulten más afectadas, al ser peor alimentadas. La Fundación Campaner actúa en cuestiones médicas de prevención y tratamiento de la enfermedad y da asistencia a los niños que la padecen. La casa de acogida que la Fundación dispone en Diffa, mantiene a unos 50 niños y les proporciona escolarización hasta los 14 años.

El proyecto del año 2003 ha consistido en la construcción del Centro de Formación Profesional "Maisson des enfants a Niger". Se trata de un centro educativo de formación profesional para que los niños acogidos puedan formarse entre los 14 y los 18 años, y desarrollar en el futuro una actividad que los inserte socialmente y les permita ser autónomos; especialmente en el caso de las niñas, que difícilmente podrán casarse.

MALLORCA AMIGA

Projecte: Sensibilització sobre la salut i els drets de les dones i microcrèdits per a dones i joves de Guilongou

País: Burkina Faso

Zona: Departament de Ziniaré, província d'Oubritenga

ONGD: Mallorca Amiga

Contrapart local: Gascode

Subvenció: 33.877 €

Proyecto: Sensibilización sobre la salud y los derechos de las mujeres y microcréditos para mujeres y jóvenes de Guilongou

País: Burkina Faso

Zona: Departamento de Ziniaré, provincia de Oubritenga

ONGD: Mallorca Amiga

Contraparte local: Gascode

Subvención: 33.877 €

Burkina Faso és un dels països més necessitats del planeta. Un 45% de la població viu per sota del llindar de la pobresa, la gran majoria en zones rurals, on depenen d'una agricultura de subsistència que cada any sol produir fam. El poble de Guilongou, al departament de Ziniaré, al centre del país, té un altíssim índex d'analfabetisme (80%). La societat mossi és patriarcal i les dones, infravalorades en l'escala social, no tenen poder de decisió sobre qüestions importants de les seves vides. Amb tot, està demostrat que les que desenvolupen una activitat, rendible econòmicament, gaudeixen d'una millor consideració

i tenen més llibertat a l'hora de triar marit i de casar-se en una edat més tardana.

A petició de les dones i joves de la població de Guilongou sobre com iniciar-se en activitats generadores de recursos i informar-se sobre salut i drets de la dona s'ha elaborat el següent projecte, per tal de promocionar-les socialment i econòmicament.

El projecte, amb un termini d'execució d'un any, realitza activitats de sensibilització i ofereix suport financer, a través de microcrèdits, a 300 dones pobres de les poblacions del departament de Ziniaré. En primer lloc, reben formació sobre la gestió de les activitats generadores de recursos en la llengua nacional, el moré o mossi. Després, les proveeixen de fons per posar en marxa aquestes activitats. També es formen les dones líders en temes de salut reproductiva i sexual, i drets de la dona; al mateix temps que es realitzen sessions de sensibilització als llogarets sobre qüestions com l'ablació i altres tipus de violència comeses contra les dones: matrimonis forçats en edats primerenques, levirat, etc.

Burkina Faso es uno de los países más necesitados del planeta. Un 45% de la población vive por debajo del umbral de pobreza, en su mayor parte en zonas rurales, dependiendo de una agricultura de subsistencia que cada año suele producir hambrunas. El pueblo de Guilongou, en el departamento de Ziniaré, en el centro del país, tiene un altísimo índice de analfabetismo (80%). La sociedad mossi es patriarcal y las mujeres, infravaloradas en la escala social, no tienen poder de decisión sobre cuestiones importantes de sus vidas. Pese a todo, está demostrado que aquellas que desarrollan una actividad, rentable económicamente, están mejor consideradas y tienen mayor libertad a la hora de elegir marido y casarse a una edad más tardía.

A petición de las mujeres y jóvenes de la población de Guilongou sobre cómo iniciarse en actividades generadoras de recursos e informarse sobre salud y derechos de la mujer, se ha elaborado el siguiente proyecto para promocionar social y económicamente a estas mujeres.

El proyecto, con un plazo de ejecución de un año, realiza actividades de sensibilización y ofrece respaldo financiero, a través de microcréditos, a 300 mujeres pobres de las poblaciones del departamento de Ziniaré. En primer lugar, se les proporciona formación sobre la gestión de las actividades generadoras de recursos en la lengua nacional, el moré o mossi. Después, se les provee de fondos para poner en marcha dichas actividades. También se forma a las mujeres líderes en temas de salud reproductiva y sexual, y derechos de la mujer; al tiempo que se realizan sesiones de sensibilización en las aldeas sobre cuestiones como la ablación y otros tipos de violencia cometidas contra las mujeres: matrimonios forzados a edades tempranas, levirato, etc.

DELEGACIÓ DIOCESANA DE MISSIONS DE MENORCA

Projecte: Millora de la salut maternoinfantil a la zona de Binde
País: Ghana
Zona: Binde
ONGD: Secretariat Diocesà de Missions de Menorca
Subvenció: 36.894 €

Proyecto: Mejora de la salud materno-infantil en la zona de Binde
País: Ghana
Zona: Binde
ONGD: Secretariado Diocesano de Misiones de Menorca
Subvención: 36.894 €

A Ghana, l'Administració pública no pot garantir serveis de salut a tota la població. Amb el temps, s'ha anat creant una xarxa d'hospitals i centres sanitaris que depenen de diverses organitzacions com la Associació Cristiana de Salut de Ghana, a la qual pertany el Centre de Salut Rural de Binde, des de 1992. Fou el missioner menorquí Manolo Bonet qui repregué la construcció d'aquest centre, que havia quedat inacabat per la manca de recursos del govern ghanès. Amb la col·laboració de la Comunitat Europea, administracions públiques i aportacions privades, s'ha dotat el centre amb tres sales de consulta, una farmàcia, un dispensari, una sala de cures i primers auxilis, un laboratori bàsic, una sala de parts i, més recentment, un quiròfan i diversos habitatges per al personal sanitari i de gestió. Pròximament, la capacitat de 25 llits per a malalts interns s'ampliarà fins a 45.

A la zona de Binde, al nord del país, la major part dels naixements tenen lloc als domicilis. Per combatre les precàries condicions higièniques i l'assistència de parteres tradicionals, o en algun cas dels mateixos familiars, i poder traslladar la mare al Centre de Salut Rural de Binde, en cas de part difícil, es posà en marxa el següent projecte. El projecte, amb un termini d'execució de dos anys, pretén reduir la mortalitat maternoinfantil, oferint formació a parteres i agents de salut. En primer lloc es realitza una trobada trimestral amb els agents de salut rural i se supervisen mensualment les activitats de les parteres tradicionals. Anualment es realitzen cursos de formació per a parteres i agents de salut, i es proporciona una aportació econòmica al metge del Centre de Salut Rural de Binde, professional procedent de les Balears, per al seu manteniment.

En Ghana, la Administración pública no puede garantizar servicios de salud a toda su población. Con el tiempo, se ha ido creando una red de hospitales y centros sanitarios, dependientes de organizaciones diversas, como la Asociación Cristiana de Salud de Ghana, a la que pertenece el Centro de Salud Rural de Binde, desde 1992. Fue el misionero menorquí Manolo Bonet quien retomó la construcción de este centro, que había quedado inacabado por la falta de recursos del gobierno ghanés. Con la colaboración de la Comunidad Europea, administraciones públicas y aportaciones privadas, se ha dotado al centro de tres salas

de consulta, una farmacia, un dispensario, una sala de curas y primeros auxilios, un laboratorio básico, una sala de partos, y más recientemente con un quirófano y diversas viviendas para el personal sanitario y de gestión. Próximamente la capacidad de 25 camas para enfermos internos se ampliará hasta 45. En la zona de Binde, al norte del país, la mayor parte de los nacimientos tienen lugar en los domicilios. Para combatir las precarias condiciones higiénicas y la asistencia de parteras tradicionales, o

en algún caso de los propios familiares, y poder trasladar a la madre al Centro de Salud Rural de Binde, en caso de parto difícil, se puso en marcha el siguiente proyecto.

El proyecto, con un plazo de ejecución de dos años, pretende reducir la mortalidad materno-infantil, ofreciendo formación a parteras y agentes de salud. En primer lugar se realiza un encuentro trimestral con los agentes de salud rural y se supervisan mensualmente las actividades de las parteras tradicionales. Anualmente se realizan cursos de formación para parteras y agentes de salud, y se le proporciona una aportación económica al médico del Centro de Salud Rural de Binde, profesional venido de las Baleares, para su sustento.

El metge mallorquí Joan Albertí visita els pacients hospitalitzats al Centre de Salut Rural de Binde.

El médico mallorquí Joan Albertí visita a los pacientes hospitalizados en el Centro de Salud Rural de Binde.

L'accés a l'Hospital de Binde. Al fons es veuen les instal·lacions del centre.
 El acceso al Hospital de Binde. En el fondo se aprecian las instalaciones del centro.

Un obrer treballa picant pedres per a l'ampliació del centre hospitalari.
 Un obrero trabaja picando piedras para la ampliación del centro hospitalario.

ਈ ਆ ਰਿੰਗਲ ਫ਼ੋਰਮ ਲੰਦੀਏ

Mumbai (Índia)

El mes de gener passat, amb motiu del IV Fòrum Social Mundial (FSM), celebrat a Mumbai (Índia), 100.000 persones de totes parts del planeta es reuniren sota el lema “Un altre món és possible”. De Mallorca hi participaren delegats de Drets Humans, Fòrum Ciutadà i Avanç.

El mes de enero pasado, con ocasión del IV Foro Social Mundial (FSM), celebrado en Mumbai (India), 100.000 personas de todas partes del planeta se dieron cita bajo el lema “Otro mundo es posible”. De Mallorca participaron delegados de Drets Humans, Fòrum Ciutadà y Avanç.

Mumbai, l'Índia

Bombai (Mumbai), una ciutat amb 20 milions d'habitants, acull el Fòrum amb l'aval de ser bressol d'importants moviments socials i destacades lluites per la seva llibertat i contra el colonialisme.

Amb una població de 1.100 milions d'habitants, l'Índia és el segon país més poblat del món després de la Xina, on 500 milions de persones viuen en extrema pobresa i altres 300 milions més tenen el just per a sobreviure. L'Organització de Nacions Unides adverteix que més del 50% dels nins indis pateixen malnutrició crònica.

El sistema de castes està arrelat a la cultura índia i la societat es divideix en *bramans* o casta superior, *ksatriya* o guerrers, *vaishya* o comerciants i *shudra* o pàries. Per sota d'aquestes castes hi ha la gran massa dels intocables, els *dalit*.

El IV Fòrum Social Mundial

EL IV FSM arribà a l'Índia –fins ara s'havia realitzat al Brasil–, on desplegà la seva capacitat de convocatòria amb múltiples activitats programades entre el 16 i el 21 de gener. Tot i que amb una gran majoria d'asiàtics, 100.000 persones de totes parts del món omplien la capacitat de la reunió mundial. La massiva participació i els gegantins problemes socials locals marcaren l'FSM, on diàriament més de 25.000 índies i indis es manifestaren.

Mumbai, la Índia

Bombay (Mumbai), una ciudad con 20 millones de habitantes, acoge el Foro con su aval de ser cuna de importantes movimientos sociales y destacadas luchas por su libertad y contra el colonialismo.

Con una población de 1.100 millones de habitantes, la India es el segundo país más poblado del mundo después de China, donde 500 millones de personas viven en la extrema pobreza y otros 300 millones más, con lo justo para sobrevivir. La Organización de Naciones Unidas advierte que más del 50% de los niños indios sufren de malnutrición crónica.

El sistema de castas está arraigado en la cultura india, dividiendo la sociedad en brahmanes casta superior, ksatriya o guerreros, vaisya o comerciantes y sudra o parias. Por debajo de estas castas está la gran masa de los intocables, los dalit.

El IV Foro Social Mundial

EL IV FSM llegó a la India -hasta ahora se había realizado en Brasil-, desplegando su capacidad de convocatoria y con múltiples actividades programadas entre el 16 y el 21 de enero. Aunque con mayoría de asiáticos, 100.000 personas de todas partes del mundo llenaron el aforo del encuentro mundial. La masiva participación y los gigantescos problemas sociales locales, marcaron el FSM, donde diariamente más de 25.000 indias e indios se manifestaron.

Durant la celebració del FSM els carrers de Mumbai s'ompliren de manifestacions reivindicatives i d'activitats culturals i lúdiques. Durante la celebración del FSM las calles de Mumbai se llenaron de manifestaciones reivindicativas y de actividades culturales y lúdicas.

Intervenció de Joseph E. Stiglitz (premi Nobel d'Economia 2002).
Intervención de Joseph E. Stiglitz (premio Nobel de Economía 2002).

Durant el IV FSM es dugueren a terme 12 conferències: "Sobirania de la Terra, l'aigua i l'alimentació"; "Mitjans de comunicació, cultura i coneixement"; "Globalització, Seguretat Social i economia"; "Treball i món laboral". També 36 taules rodones: "Globalització, govern global i estat nació"; "Partits polítics i moviments socials"; "La globalització i les seves alternatives"; "El futur de l'FSM"; "Sobre l'Organització Mundial del Comerç (OMC)"; "Militarisme, guerra i pau";

"Racisme, règim de castes"; "Exclusions i opressió religiosa, ètnica i lingüística". A més, es realitzaren més de 1.150 tallers, amb testimonis i trajectòries en pro i en defensa de la justícia, la naturalesa i la dignitat humana.

Alguns apunts sobre els continguts

- La majoria dels habitants del món desenvolupat té feina o subsidi social, però no és així en els països subdesenvolupats, on actuen els mateixos capitals transnacionals. El repte és aconseguir un tracte de justícia per a tothom.
- La dona ha patit la destrucció de la seva autonomia personal i del pensament propi, a vegades justificat amb fonamentalismes d'índole social, cultural o religiós. La paraula de la dona és determinant en contra de qualsevol tipus de fonamentalisme.
- 17 milions de tones de productes es perden anualment en societats d'alt consum, mentre que la majoria del planeta no disposa de les coses bàsiques. Es tracta de democratitzar la distribució i el dret al treball.

Joseph Stiglitz, Premi Nobel d'Economia, advertí que la inestabilitat econòmica i la inseguretat social derivaran en un augment de la violència en el món, ja que és impossible separar els temes econòmics dels socials i polítics.

Cap al V Fòrum Social Mundial

De 15.000 persones de 118 països que participaren en el I FSM (Porto Alegre 2001), s'ha passat a 100.000 arribats de 152 països a Mumbai el 2004. El V FSM tindrà lloc el 2005 al Brasil, una altra cita amb nous reptes, que serà precedida per fòrums continentals, temàtics i locals. El mes d'octubre de 2003 es realitzà el I Fòrum Social de Mallorca i per al maig de 2005 es preveu el segon.

El Fòrum de Mumbai destaca, entre altres coses, per la irrupció dels sectors socials més empobrits de l'Índia, fet que, segons el bisbe Tomás Balduino del Brasil, repta aquest país, seu del proper Fòrum, a elegir un mitjà que sigui la cara del poble. Sembla que, sense triomfalismes, la mundialització social és un procés en marxa, on la veu de l'FSM continua recordant que: *Un altre món és possible.*

Paco Vera

Durante el IV FSM se llevaron a cabo 12 conferencias: "Soberanía de la Tierra, el agua y la alimentación"; "Medios de comunicación, cultura y conocimiento"; "Globalización, Seguridad Social y economía"; "Trabajo y mundo laboral". También 36 mesas redondas: "Globalización, gobierno global y estado nación"; "Partidos políticos y movimientos sociales"; "La globalización y sus alternativas"; "El futuro del FSM"; "Sobre la Organización Mundial del Comercio (OMC)"; "Militarismo, guerra y paz"; "Racismo, régimen de castas"; "Exclusiones y opresión religiosa, étnica y lingüística". Además se realizaron más de 1.150 talleres, con testimonios y trayectorias en pro y defensa de la justicia, la naturaleza y la dignidad humana.

Algunos apuntes sobre los contenidos

- *En el mundo desarrollado la mayoría de sus habitantes tiene trabajo o subsidio social, pero no es así en los países subdesarrollados, donde actúan los mismos capitales transnacionales. El reto es lograr un trato de justicia para todos.*
- *La mujer ha sufrido la destrucción de su autonomía personal y de su pensamiento propio, a veces justificado con fundamentalismos de índole social, cultural o religioso. La palabra de la mujer es determinante en contra de cualquier tipo de fundamentalismo.*
- *17 millones de toneladas de productos se pierden anualmente en sociedades de alto consumo, mientras la mayoría del planeta carece de lo básico. Se trata de democratizar la distribución y el derecho al trabajo.*

Joseph Stiglitz, premio Nobel de Economía, advirtió que la inestabilidad económica y la inseguridad social derivarán en un aumento de la violencia en el mundo, ya que es imposible separar los asuntos económicos de los sociales y políticos.

Hacia el V Foro Social Mundial

De 15.000 participantes de 118 países en el I FSM (Porto Alegre 2001), se ha pasado a 100.000 llegados de 152 países a Mumbai en 2004. El V FSM tendrá lugar en 2005 en Brasil, otra cita con nuevos retos, y al que le preceden foros continentales, temáticos y locales. En octubre de 2003 se realizó el I Foro Social de Mallorca y para mayo de 2005 se prevé el segundo.

El Foro de Mumbai destaca, entre otras cosas, por la irrupción de los sectores sociales más empobrecidos de la India, hecho que, según el obispo Tomás Balduino de Brasil, reta a este país, sede del próximo Foro, a elegir un medio que sea la cara del pueblo. Parece que, sin triunfalismos, la mundialización social es un proceso en marcha, donde la voz del FSM sigue recordando que: Otro mundo es posible.

Paco Vera

L'escriptora Arundhati Roy, activista i icona popular del moviment antiglobalització.
La escritora Arundhati Roy, activista e icona popular del movimiento antiglobalización.

República d'Hondures República de Honduras

Capital: Tegucigalpa
Superfície: 112.492 km²
Clima: subtropical a les terres baixes i temperat a les muntanyes
Població: 6.485.000 habitants, el 90% mestissa
Idioma: espanyol i dialectes indígenes
Recursos naturals: fusta, or, plata, coure, plom, zinc, mineral de ferro, carbó, peix
Indústries: sucre, cafè, tèxtils, roba, productes de fusta
Agricultura: plàtans, cafè, cítrics, carn de bou, fusta, gambeta
PIB: 14,1 mil milions de dòlars
Sistema governamental: democràcia, eleccions cada 4 anys
President: Ricardo Maduro Joest
Divisió administrativa: 18 regions

Capital: Tegucigalpa
Superfície: 112.492 km²
Clima: subtropical en tierras bajas y templado en las montañas
Población: 6.485.000 habitantes, el 90% mestiza
Idioma: español y dialectos indígenas
Recursos naturales: madera, oro, plata, cobre, plomo, zinc, mineral de hierro, carbón, pescado
Industrias: azúcar, café, textiles, ropa, productos de madera
Agricultura: plátanos, café, cítricos, carne de res, madera, camarón
PIB: 14,1 mil millones de dólares
Sistema gubernamental: democracia, elecciones cada 4 años
Presidente: Ricardo Maduro Joest
División administrativa: 18 regiones

HONDURES: UNA ACTUACIÓ INTEGRAL

Els dissabtes al matí, els habitants dels llogarets de la serralada del Merendón improvisen un petit mercat a la colònia de San Vicente de Paúl, a San Pedro Sula (Hondures). D'aquesta manera poden comprovar personalment l'interès comercial que tenen els nous productes que cultiven, després que la serralada del Merendón fos declarada reserva natural.

Hondures ocupa el quart lloc entre els països que registren els índexs més baixos en desenvolupament humà de Llatinoamèrica. San Pedro Sula, al nord del país, és la capital industrial, en la qual hi ha instal·lades nombroses *maquilas* (tallers tèxtils, proveïdors de multinacionals, on sovint s'incomplixen els drets dels treballadors).

La serralada del Merendón, situada al peu de San Pedro Sula, és el pulmó i principal proveïdor d'aigua d'aquesta ciutat de 800.000 habitants. El fet de ser una reserva natural limita els cultius tradicionals dels pagesos, que viuen en llogarets dispersos, majoritàriament en habitatges sense fluid elèctric ni aigua potable, i de difícil accés, sobretot després d'haver passat l'huracà Mitch.

Els terribles efectes del Mitch, que arrasà Amèrica Central el 1998, posaren en marxa aquest vast projecte de la Creu Roja, subvencionat pel Govern de les Illes Balears, que tenia com a objectiu millorar la manera de viure de la població rural del Merendón i de la població urbanomarginal de San Pedro Sula. Durant els últims anys, les seqüeles del Mitch i l'expansió industrial de la ciutat atragueren molta població de zones rurals que es va anar establint a la perifèria. Prop

HONDURAS: UNA ACTUACIÓN INTEGRAL

Los sábados por la mañana los habitantes de las aldeas de la cordillera del Merendón improvisan un pequeño mercado en la colonia de San Vicente de Paúl, en San Pedro Sula (Honduras). De este modo pueden comprobar personalmente el interés comercial que tienen los nuevos productos que cultivan, después de que la cordillera del Merendón fuera declarada reserva natural.

Honduras ocupa el cuarto lugar entre los países que registran los índices más bajos en desarrollo humano de Latinoamérica. San Pedro Sula, al norte del país, es su capital industrial y, en ella, hay instalada numerosas maquilas (talleres textiles, proveedores de multinacionales, donde a menudo se incumplen los derechos de los trabajadores).

La cordillera del Merendón, situada al pie de San Pedro Sula, es el pulmón y principal abastecedor de agua de esta ciudad de 800.000 habitantes. Su condición de reserva natural limita los cultivos tradicionales de los campesinos, que habitan en aldeas dispersas, con viviendas en su mayor parte sin fluido eléctrico ni agua potable, y de difícil acceso, sobre todo tras el paso del huracán Mitch.

Los terribles efectos del Mitch, que azotó Centroamérica en 1998, pusieron en marcha este vasto proyecto de la Cruz Roja, subvencionado por el Govern de les Illes Balears, que tenía como objetivo mejorar el modo de vida de la población rural del Merendón y de la población urbano-marginal de San Pedro Sula. En los últimos años, las secuelas del Mitch y el auge industrial de la ciudad trajeron a mucha población de zonas rurales que fueron

Marcelo Unamuno, responsable del projecte, al costat d'un grup de pagesos.

Marcelo Unamuno, responsable del projecte, junto a un grupo de campesinos.

Plantació de bròquil per a consum propi.
Plantación de brécol para consumo propio.

Farmàcia d'un dels nous centres de salut urbans.
Farmacia de uno de los nuevos centros de salud urbanos.

Guarderia de la colònia de San Vicente de Paúl.
Guardería de la colonia de San Vicente de Paúl.

de 70.000 persones de les colònies ateses per la parròquia de San Vicente de Paúl i 5.000 de la serralada del Merendón, han estat les beneficiàries del programa. La parròquia de San Vicente de Paúl ha actuat com a contrapart local, participant amb dotació econòmica i material.

La bona marxa del projecte i els resultats obtinguts són deguts, segons Marcelo Unamuno, director autonòmic de cooperació internacional de la Creu Roja de Balears, a l'existència d'un entramat comunitari previ; en aquest cas promogut des de la parròquia de San Vicente de Paúl de San Pedro Sula.

El Projecte Integral del Merendón, a la fase I (1999-2002), atengué l'actuació en àrees de salut bàsica, educació, producció agropecuària, vies de comunicació i comercialització de productes. La fase II, el 2003-2004, ha tengut com a objectiu enfortir els avanços realitzats.

Per tal de millorar la salut bàsica de les comunitats rurals del Merendón es construïren i equiparen 14 *postas* de salut i es formaren 44 persones per atendre els llogarets de Neblinas, Suyapita, Crucitas, Perú, San Antonio, Peñitas Arriba, Peñitas Abajo, Cumbre, Berlín I, Berlín II, Pita Arriba, Pita Abajo, Zapotal, Corvano Arriba, Corvano Abajo. De llavors ençà s'ha reduït la mortalitat general i infantil de la zona.

A les comunitats urbanomarginals es construïren i equiparen tres centres mèdics: a les colònies de Lempira, Suazo Cordova i a la de San Vicente, que a més té dispensari farmacèutic i laboratori d'anàlisis clíniques. Tots disposen d'un auxiliar d'infermeria a temps complet i presència mèdica dues hores al dia. El personal ha estat instruït per a la bona gestió i administració d'aquests centres.

Pel que fa a l'àrea agropecuària, el projecte adequava les tècniques de cultiu a les limitacions imposades a la serralada: s'abandonà el cultiu tradicional, itinerant i destructiu i s'implantaren noves tècniques per adaptar-se a la geografia de la zona. Es contractà un enginyer agrònom que formà 32 capatassos agrícoles i s'adquiriren motocultors, eines, llavors i planters.

Com a resultat, la zona s'ha especialitzat en el cultiu de café "Arabia pura", pebre negre i maracujà, amb mètodes ecològics, per a l'exportació, i en cultius de cicle curt per a consum propi i venda de l'excedent. S'impulsa la reforestació, l'ús de fertilitzants naturals i la creació de barreres vives per assentar el terreny cultivat; també s'ha implantat el regatge gota a gota per a l'estació seca i s'ha creat una finca escola amb la finalitat de capacitar tècnics agrícoles. El projecte compta també amb una dotació anual de crèdits a baix interès.

estableciéndose en la periferia. Cerca de 70.000 personas de las colonias atendidas por la parroquia de San Vicente de Paúl y 5.000 de la cordillera del Merendón, han sido las beneficiarias del programa. La parroquia de San Vicente de Paúl ha actuado como contraparte local, participando con dotación económica y material.

La buena marcha del proyecto y los resultados obtenidos se deben, según Marcelo Unamuno, director autonómico de cooperación internacional de la Cruz Roja de Baleares, a la existencia de un entramado comunitario previo; en este caso promovido desde la parroquia de San Vicente de Paúl de San Pedro Sula.

El Proyecto Integral del Merendón, en su fase I (1999-2002) comprendió la actuación en áreas de salud básica, educación, producción agropecuaria, vías de comunicación y comercialización de productos. La fase II, en 2003-2004, ha tenido como objetivo fortalecer los avances realizados.

*Para mejorar la salud básica de las comunidades rurales del Merendón se construyeron y equiparon 14 *postas* de salud y se formó a 44 personas para atender las aldeas de Neblinas, Suyapita, Crucitas, Perú, San Antonio, Peñitas Arriba, Peñitas Abajo, Cumbre, Berlín I, Berlín II, Pita Arriba, Pita Abajo, Zapotal, Corvano Arriba, Corvano Abajo. Desde entonces se ha reducido la mortalidad general e infantil de la zona.*

En las comunidades urbano marginales se construyeron y equiparon tres centros médicos: en las colonias de Lempira, Suazo Cordova y en la de San Vicente, que además tiene dispensario farmacéutico y laboratorio de análisis clínicos. Todos ellos cuentan con un auxiliar de enfermería a tiempo completo, y dos horas al día con presencia médica. El personal ha sido instruido para la buena gestión y administración de estos centros.

En el área agropecuaria, el proyecto adecuaba adecuar las técnicas de cultivo a las limitaciones impuestas en la cordillera: se abandonó el cultivo tradicional, itinerante y destructivo y se implantaron nuevas técnicas para adaptarse a la geografía de la zona. Se contrató a un ingeniero agrónomo que formó a 32 capataces agrícolas y se adquirieron motocultores, herramientas, semillas y planteles.

Como resultado, la zona se ha especializado en el cultivo de café "Arabia pura", pimienta negra y maracuyá, con métodos ecológicos, para la exportación, y en cultivos de ciclo corto para consumo propio y venta del excedente. Se impulsa la reforestación, el uso de fertilizantes naturales y la creación de barreras vivas para asentar el terreno cultivado; también se ha implantando el riego

Nins de la serralada del Merendón.
Niños de la cordillera del Merendón.

Quant a l'àrea de la comercialització, s'han format grups en aspectes organitzatius, productius, administratius i de comercialització, i s'ha promogut la participació d'homes i dones. S'ha constituït una empresa comercialitzadora de productes de la zona, que disposa d'una nau per a l'emmagatzemament i s'ha obtingut la certificació de cultiu ecològic. D'altra banda, per tal d'abaratir els productes de consum diari es construïren fins a 14 botigues comunals, una per llogaret.

En l'aspecte educatiu, el projecte incorporà a l'educació secundària almenys 150 adolescents a través del programa de ràdio *El maestro en casa*, per a la realització del qual es comptà amb dos mestres a temps complet. S'impartí educació secundària a un mínim de 100 adolescents cada any i es concediren 20 beques anuals per cursar estudis de formació professional. A la colònia de San Vicente es construï i equipà una biblioteca, una aula de computació i un jardí d'infants, amb cuina i menjador.

Finalment, fou imprescindible intervenir a l'àrea de les comunicacions, especialment a les comunitats de la serralada del Merendón. A la geografia agresta, s'hi han d'afegir els danys causats pel Mitch. Per mantenir o millorar els 51 quilòmetres de pistes forestals es contractaren persones de la zona i s'utilitzà maquinària pesada. A més, s'adquiriren tres vehicles tot terreny per a transport de personal tècnic i sanitari del projecte, malalts, i per a transport de primeres matèries i productes agrícoles. També s'establí un sistema de comunicació mitjançant telefonia mòbil entre els llogarets i la parròquia de San Vicente.

www.cruzroja.es

por goteo para la estación seca y se ha creado una finca escuela para capacitar a técnicos agrícolas. El proyecto cuenta también con una dotación anual de créditos a bajo interés.

En el área de la comercialización, se ha formado a grupos en aspectos organizativos, productivos, administrativos y de comercialización, promoviendo la participación de hombres y mujeres. Se ha constituido una empresa comercializadora de productos de la zona, que cuenta con una nave para el almacenamiento y se ha obtenido la certificación de cultivo ecológico. Por otro lado para abaratar los productos de consumo diario se construyeron hasta 14 tiendas comunales, una por aldea.

En el aspecto educativo, el proyecto incorporó a la educación secundaria al menos a 150 adolescentes, a través del programa de radio El maestro en casa; para lo cual se contó con dos maestros a tiempo completo. Se impartió educación secundaria a un mínimo de 100 adolescentes cada año y se concedieron 20 becas anuales para cursar estudios de formación profesional. En la colonia de San Vicente se construyó y equipó una biblioteca, un aula de computación y una guardería infantil, con cocina y comedor.

Por último, fue imprescindible intervenir en el área de las comunicaciones, especialmente en las comunidades de la cordillera del Merendón. A la geografía agreste, hay que añadir los daños causados por el Mitch. Para mantener o mejorar los 51 kilómetros de pistas forestales se contrató a personas de la zona y se utilizó maquinaria pesada. Además se adquirieron tres vehículos todoterreno para transporte de personal técnico y sanitario del proyecto, enfermos, y para transporte de materias primas y productos agrícolas. También se estableció un sistema de comunicación mediante telefonía móvil entre las aldeas y la parroquia de San Vicente.

Jesús Natarén, ingenyer agrònom que formà els capatassos, en una plantació de cafè.
Jesús Natarén, ingeniero agrónomo que formó a los capataces, en una plantación de café.

Espai Solidari

La Direcció General de Cooperació és titular de l'Espai Solidari, lloc de trobada i de realització d'activitats de les organitzacions no governamentals per al desenvolupament (ONGD) i de les associacions d'immigrants legalment constituïdes.

El casal està situat al carrer Ramon Berenguer III, núm. 20 de Palma i ofereix els serveis següents:

- Despatxos per a ONGD i associacions d'immigrants
- Sala per a exposicions, conferències, projeccions, assemblees...
- Sala de reunions
- Servei de reprografia
- Servei d'informació a ciutadans sobre temes de solidaritat, cooperació i voluntariat
- Gestió d'una borsa de voluntaris
- Servei de préstec de recursos audiovisuals

Ens podeu trobar de dilluns a divendres de 16 a 22 h i els dissabtes de 9 a 14 h.

El nostre e-mail és <espsolidari@telefonica.net>, el telèfon és 971498636 i el fax 971498030.

Espai Solidari

La Dirección General de Cooperación es titular del Espai Solidari, punto de encuentro y de realización de actividades de las organizaciones no gubernamentales para el desarrollo (ONGD) y de las asociaciones de inmigrantes legalmente constituidas.

El casal está situado en la calle Ramón Berenguer III, núm. 20 de Palma y ofrece los siguientes servicios:

- Despachos para ONGD y asociaciones de inmigrantes
- Sala para exposiciones, conferencias, proyecciones, asambleas...
- Sala de reuniones
- Servicio de reprografía
- Servicio de información a ciudadanos sobre temas de solidaridad, cooperación y voluntariado
- Gestión de una bolsa de voluntarios
- Servicio de préstamo de recursos audiovisuales

Podéis encontrarnos de lunes a viernes, de 16 a 22h y los sábados, de 9 a 14h.

Nuestro e-mail es <espsolidari@telefonica.net>, el teléfono es 971498636 y el fax 971498030.

Reglament d'organització i funcionament de l'Espai Solidari

S'ha elaborat el Reglament d'organització i funcionament de l'Espai Solidari i entitats socials sense ànim de lucre que fan feina al món de la cooperació. Aquest Reglament estableix les normes generals d'ús del casal, els requisits necessaris per ser associat i els seus drets i obligacions.

Adaptació de les associacions

Informació sobre l'adaptació de les associacions a la Llei Orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del Dret d'Associació. A la pàgina web de la Direcció General de Cooperació es troba un model d'adaptació a la Llei, així com models de modificació total o parcial d'estatuts.

Reglamento de organización y funcionamiento del Espai Solidari

Se ha elaborado el Reglamento de organización y funcionamiento del Espai Solidari y entidades sociales sin ánimo de lucro que trabajan en el mundo de la cooperación. Este Reglamento establece las normas generales de uso del casal, los requisitos necesarios para ser asociado y sus derechos y obligaciones.

Adaptación de las asociaciones

Información sobre la adaptación de las asociaciones a la Ley Orgánica 1/2002, de 22 de marzo, reguladora del Derecho de Asociación. En la página web de la Dirección General de Cooperación figura un modelo de adaptación a la Ley, así como modelos de modificación total o parcial de estatutos.

subscriu-te | suscríbete

cooperant
www.cooperant.org

Nom i llinatges / Nombre y apellidos

Telèfon / Teléfono

Adreça / Dirección

CP

Localitat / Localidad

Província / Provincia

núm. exemplars
número de ejemplares

E-mail

Subscriu-te avui mateix enviant aquest cupó a: | Suscríbete hoy mismo enviando este cupón a:

Govern de les Illes Balears - Conselleria de Presidència i Esports - Direcció General de Cooperació

Pl. del Bisbe Berenguer de Palou, 10 • 07003 Palma

Consell de Cooperació

El 10 de març passat va quedar constituït el plenari del Consell de Cooperació de les Illes Balears d'aquesta legislatura.

Llei autonòmica de cooperació

Està en procés de consulta el nou esborrany de la Llei de cooperació, que ha estat remesa al Consell de Cooperació i a les conselleries del Govern perquè hi facin esmenes. La norma descriu les bases i principis sobre els quals s'ha de basar l'actuació, descriu els instruments i modalitats de la cooperació, crea els òrgans de participació i coordinació, etc. Esperem que puguin entrar al Parlament, per al seu debat i, si escau, aprovació, el més prest possible.

Podeu consultar el text a la pàgina web de la Direcció General de Cooperació.

Pla d'avaluació de projectes

S'ha iniciat el Pla d'avaluació de projectes subvencionat per la Direcció General de Cooperació. Per tercer any consecutiu un total de 12 projectes ubicats a diferents països seran avaluats per una consultora.

Diagnòstic de la cooperació

La Direcció General ha contractat l'assistència tècnica de l'Institut Universitari de Cooperació i Desenvolupament (IUDC), de la Universitat Complutense de Madrid, per tal que elabori un primer diagnòstic de la cooperació del Govern de les Illes Balears, que servirà de base per a la confecció del Pla Director de la Cooperació 2005-2007. S'espera que els treballs es realitzin entre els mesos de maig i juliol de 2004.

Donació d'equipaments i materials

El 27 de febrer de 2004 es va signar un conveni de col·laboració entre la Conselleria de Presidència i Esports del Govern de les Illes Balears i la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Mallorca, Eivissa i Formentera, per a la realització de donacions d'equipaments i materials a països en vies de desenvolupament del món.

Consejo de Cooperación

El pasado 10 de marzo quedó constituido el plenario del Consejo de Cooperación de las Illes Balears de la presente legislatura.

Ley autonómica de cooperación

Está en proceso de consulta el nuevo borrador de la Ley de cooperación que ha sido remitida al Consejo de Cooperación y a las consejerías del Gobierno para que hagan enmiendas. La norma describe las bases y principios sobre los cuales se ha de basar la actuación, describe los instrumentos y modalidades de la cooperación, crea los órganos de participación y coordinación, etc. Esperamos que pueda entrar en el Parlamento, para su debate y si procede, su aprobación lo más pronto posible. Podéis consultar el texto en la página web de la Dirección General de Cooperación.

Plan de evaluación de proyectos

Se ha iniciado el Plan de evaluación de proyectos subvencionados por la Dirección General de Cooperación. Por tercer año consecutivo un total de 12 proyectos ubicados en distintos países serán evaluados por una consultora.

Diagnóstico de la cooperación

La Dirección General ha contratado la asistencia técnica del Instituto Universitario de Cooperación y Desarrollo (IUDC) de la Universidad Complutense de Madrid, para que elabore un primer diagnóstico de la cooperación del Govern de les Illes Balears, que servirá de base para la confección del Plan Director de Cooperación 2005-2007. Se espera que los trabajos se realicen entre los meses de mayo y julio de 2004.

Donación de equipamientos y materiales

El 27 de febrero de 2004 se firmó un convenio de colaboración entre la Consejería de Presidencia y Deportes del Govern de les Illes Balears y la Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Mallorca, Ibiza y Formentera, para la realización de donaciones de equipamientos y materiales a países del mundo en vías de desarrollo.

Convocatòries de subvencions

Resolució de la consellera de Presidència i Esports, de convocatòria de subvencions per realitzar projectes de cooperació al desenvolupament en països empobrits, de sensibilització ciutadana, d'emergències i accions humanitàries per a l'any 2004 (BOIB, núm. 180, 30 desembre 2003).

Resolució de la consellera de Presidència i Esports, de convocatòria de subvencions per a cooperants (BOIB, núm. 4, 8 gener 2004).

Resolució de la consellera de Presidència i Esports, per la qual s'estableix la convocatòria de subvencions perquè les comunitats balears a l'estranger realitzin projectes de cooperació al desenvolupament en els països on radiquen.

Resolució de la consellera de Presidència i Esports, per la qual s'estableix la convocatòria de subvencions per realitzar macroprojectes de cooperació al desenvolupament en països empobrits del món per als anys 2004 i 2005.

Pla Operatiu Acció (POA) 2004 entre l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional (AECI) i la Direcció General de Cooperació

Es tramita el POA per a l'any 2004, que conté les accions següents:

1. Projecte de Seguretat Alimentària a la Franja de Gaza, Palestina.

Amb una aportació prevista de 250.000 €, es continuarà el treball iniciat l'any 2003 a la Franja de Gaza.

2. Projecte de Sanejament Ambiental a la costa d'Oued Laou.

Es va finalitzant la fase de formulació tècnica del projecte, que treballarà emmarcat dins el Programa Azahar en el sanejament ambiental de la costa mediterrània del municipi marroquí d'Oued Laou. L'aportació prevista és de 120.000 €.

Missió d'identificació al Senegal dins el marc del Programa Vita.

S'inclou dins el POA una missió a la regió senegalesa de Louga per identificar un programa d'acció en l'àmbit sanitari.

Conveni amb la UIB

El 12 de març passat es va signar un conveni de col·laboració en matèria de cooperació amb la Universitat de les Illes Balears, per valor de 350.000 €, per realitzar activitats de formació de cooperants, facilitar les pràctiques d'estudiants universitaris en països en vies de desenvolupament, dotar un premi de recerca, facilitar l'actuació en projectes interuniversitaris, fins a un total de 10 actuacions.

Col·laboració i assessorament en gestió de residus sòlids i aigües residuals

El 27 de febrer de 2004 es va signar un memoràndum per a la col·laboració i assessorament tècnic en matèria de gestió de residus sòlids i aigües residuals, entre la Conselleria de Presidència i Esports, la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Mallorca, Eivissa i Formentera i l'Ajuntament d'Alhucemas (Marroc).

Convocatorias de subvenciones

Resolución de la consejera de Presidencia y Deportes, de convocatoria de subvenciones para realizar proyectos de cooperación al desarrollo en países pobres, de sensibilización ciudadana, de emergencias y acciones humanitarias para el año 2004 (BOIB, núm. 180, 30 diciembre 2003).

Resolución de la consejera de Presidencia y Deportes, de convocatoria de subvenciones para cooperantes (BOIB, núm. 4, 8 enero 2004).

Resolución de la consejera de Presidencia y Deportes, por la que se establece la convocatoria de subvenciones para que las comunidades balears en el extranjero realicen proyectos de cooperación al desarrollo en los países donde radican.

Resolución de la consejera de Presidencia y Deportes, por la cual se establece la convocatoria de subvenciones para realizar macroproyectos de cooperación al desarrollo en países pobres del mundo para los años 2004 y 2005.

Plan Operativo de Acción (POA) 2004 entre la Agencia Española de Cooperación Internacional (AECI) y la Dirección General de Cooperación

Se está tramitando el POA para el año 2004 que contiene las siguientes acciones:

1. Proyecto de Seguridad Alimentaria en la Franja de Gaza, Palestina.

Con una aportación prevista de 250.000 €, se continuará el trabajo iniciado en el año 2003 en la Franja de Gaza.

2. Proyecto de Saneamiento Ambiental en la costa de Oued Laou.

Se está concluyendo la fase de formulación técnica del proyecto, que trabajará emmarcado en el Programa Azahar en el saneamiento ambiental de la costa mediterránea del municipio marroquí de Oued Laou. La aportación prevista es de 120.000 €.

Misión de identificación en Senegal dentro del marco del Programa Vita.

Se incluye en el POA una misión en la región senegalesa de Louga, para identificar un programa de acción en el ámbito sanitario.

Convenio con la UIB

El pasado 12 de marzo se firmó un convenio de colaboración en materia de cooperación con la Universidad de las Illes Balears, por valor de 350.000 €, para realizar actividades de formación de cooperantes, facilitar las prácticas de estudiantes universitarios en países en vías de desarrollo, dotar un premio de investigación, facilitar la actuación en proyectos interuniversitarios, y hasta un total de 10 actuaciones.

Colaboración y asesoramiento en gestión de residuos sólidos y aguas residuales

El 27 de febrero de 2004 se firmó un memorando para la colaboración y asesoramiento técnico en materia de gestión de residuos sólidos y aguas residuales, entre la Consejería de Presidencia y Deportes, la Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Mallorca, Ibiza y Formentera y el Ayuntamiento de Alhucemas (Marruecos).

diario de viaje | diari de viatge

Diffa, julio 2003

"El viaje hasta la región de Diffa, a 1.500 kilómetros de la capital, hacia el sur, a través de pistas que cruzan el desierto, resultó muy pesado. No paré de rebotar contra el asiento y el techo del todoterreno; una buena preparación para la conmovión que me esperaba. Por el camino nos íbamos cruzando con gentes que caminaban a través de aquella inmensidad, sin más que lo puesto, o con un bebé a la espalda. Y yo me preguntaba hacia dónde se dirigían. Luego supe que es normal caminar durante dos o tres días para acudir a un mercado. Al tiempo en África no se le da importancia. Muchas de las lenguas locales no conjugan los verbos en futuro porque no existe una conciencia del mañana.

Aquella ausencia absoluta de todo era patente en las viviendas: el molino para moler el mijo, su alimento básico, alguna cacerola y nada más, ni ropa, ni muebles, nada... El que lleva zapatos ya tiene una cierta posición social.

En Diffa comprobé el drama de la noma. Los niños afectados son rechazados por sus familias, ocultados y apenas alimentados. Al dolor que produce en sí la enfermedad, hay que sumar el tratamiento que les aplican, quemando la zona afectada con un hierro candente, cuando lo indicado sería la penicilina. Desde que la Fundación Campaner trabaja en la región, la situación de estos niños ha mejorado mucho. La mayoría están acogidos en la casa que esta Fundación tiene allí.

Recuerdo que a mi regreso, la familia y los amigos me encontraban rara, ajena, y es que el impacto perdura... Creo que todos deberíamos pasar un tiempo en África".

Xisca Serra, enfermera de pediatría, colabora con la Fundación Campaner en su lucha contra la enfermedad de la noma en la región de Diffa, Níger. La noma es una especie de gangrena de la boca, relacionada con la desnutrición, que desfigura el rostro de los niños. Los casos más graves son trasladados a Son Dureta, donde se les practica cirugía reconstructiva y máxilo-facial. En julio de 2003, Xisca dedicó su mes de vacaciones a viajar como voluntaria a Níger.

Diffa, juliol 2003

"El viatge fins a la regió de Diffa, a 1.500 quilòmetres de la capital, cap al sud, a través de pistes que creuen el desert, fou molt pesat. No vaig parar de rebotar contra el seient i el sostre del tot terreny; una bona preparació per a la commoció que m'esperava. Pel camí ens creuàvem amb gent que caminava a través d'aquella immensitat, sense res més que el que duien posat, o amb un bebè a l'esquena. I jo em demanava cap a on es dirigien. Després vaig saber que és normal caminar durant dos o tres dies per anar a un mercat. El temps, a l'Àfrica, no és important. Moltes de les llengües locals no conjuguen els verbs en futur perquè no existeix una consciència del demà.

Aquella absència absoluta de tot era patent en els habitatges: el molí per moldre el mill, el seu aliment bàsic, alguna casseroles i res més, ni roba, ni mobles, res... El que duu sabates ja té un cert estatus social.

A Diffa vaig comprovar el drama de la noma. Els nins afectats són rebutjats per les seves famílies, ocultats i a penes alimentats. Al dolor que produeix per si mateixa la malaltia, s'hi ha de sumar el tractament que els apliquen, ja que els cremen la zona afectada amb un ferro candent, mentre que el més indicat seria la penicil·lina. D'ençà que la Fundació Campaner treballa a la regió, la situació d'aquests nins ha millorat molt. La majoria són acollits a la casa que la Fundació hi té.

Recordo que a la tornada, la família i els amics em trobaven rara, distinta, i és que l'impacte perdura... Crec que tots hauríem de passar un temps a l'Àfrica".

Recordo que a la tornada, la família i els amics em trobaven rara, distinta, i és que l'impacte perdura... Crec que tots hauríem de passar un temps a l'Àfrica".

Xisca Serra, infermera de pediatría, col·labora amb la Fundació Campaner en la lluita contra la malaltia de la noma a la regió de Diffa, Níger. La noma és una espècie de gangrena de la boca, relacionada amb la desnutrició, que desfigura la cara dels nins. Els casos més greus són traslladats a Son Dureta, on se'ls practica cirurgia reconstructora i maxil·lofacial. El juliol de 2003, Xisca dedicà el seu mes de vacances a viatjar com a voluntària a Níger.

vocabulario solidario | vocabulari solidari

TERCER MÓN

Aquest terme designa un conjunt de països amb una situació econòmica diferent a la dels països industrialitzats pel que fa al seu potencial i resultats, així com per les condicions de vida de la seva població, que presenta greus carències.

Fou el demògraf francès Alfred Sauvy qui utilitzà per primera vegada el terme "Tercer Món" el 1952. L'essència d'aquesta denominació té relació amb la de "Tercer Estat", que es va fer servir per anomenar el "poble" durant l'època de la Revolució Francesa, i que de llavors ençà entrà a formar part a l'Assemblea Nacional al costat de la noblesa i de l'església. En el mateix sentit, acabada la Segona Guerra Mundial, sorgiren enfront dels dos blocs hegemònics, Occident i l'URSS i els països de l'Europa de l'Est, un conjunt de països que s'alliberaven de la seva condició de colònia.

A la Conferència Afroasiàtica de Bandung el 1955, aquest conjunt de països (29) prengué consciència de la seva existència, començà a fer els primers passos en el terreny polític i acordà lluitar contra qualsevol forma de colonialisme i discriminació racial. Durant les dècades de 1960-1970 el moviment es consolidà i traslladà les seves demandes al si de les Nacions Unides.

Amb l'eslògan "Comerç sí, ajuda no", els països del Tercer Món manifestaven la necessitat de canviar el seu paper de receptors d'ajudes per assolir un paper més actiu.

A la Conferència de l'Havana, el 1979, l'organització comptava amb 93 països membres i 40 com a observadors. Però els conflictes entre els mateixos països i les seves diferències econòmiques i religioses donaren pas a serioses divergències. La supremacia de les doctrines neoliberals als països industrialitzats, la crisi econòmica dels primers anys vuitanta i el final de la Guerra Freda, suposaren un trasbals per als països del Tercer Món. El nou ordre global posà fi al Tercer Món, com a tal.

Avui dia, el sentit del terme "Tercer Món" ha variat sensiblement; ha perdut el contingut polític i econòmic i ha assolit una connotació pejorativa, que al·ludeix als països pobres sense poder establir quins són els que pertanyen al Tercer Món. Alguns països asiàtics i els productors de petroli en quedarien fora; tampoc la resta no presenta massa homogeneïtat. Actualment es tendeix a parlar de països en vies de desenvolupament.

DESENVOLUPAMENT

Tot i que al llarg de la història sempre ha existit la divisió del món entre països rics i països pobres, o desenvolupats i en vies de desenvolupament, fou en acabar la Segona Guerra Mundial, amb el procés descolonitzador, quan el terme "desenvolupament" adquirí la màxima rellevància. El 1930, l'economista argentí Raúl Prebisch ja parlava de la necessitat de donar un tracte especial als països menys desenvolupats.

Molts països, en assolir la independència, es trobaven amb una feble estructura econòmica, producte de l'època colonial. Les possibilitats de desenvolupar-se quedaven minvades per la posició de privilegi i domini dels països rics, i per factors interns com ara estructures socials i polítiques massa arrelades i poc eficaces.

Durant els anys setanta, les propostes del pensament dominant i les que aportaven una visió crítica s'aproparen, però les expectatives no s'aconseguien i la pobresa augmentà. Tot i que s'estengué la idea que per tal d'avançar en el desenvolupament, primer era necessari satisfer les necessitats bàsiques de les persones.

Malauradament, al llarg de la dècada dels vuitanta la liberalització de les economies, la primacia dels sectors privats i les rígides polítiques macroeconòmiques, deixaren de banda els temes socials. La creença del fet que el desenvolupament era producte del creixement econòmic i que aquest resoldria les qüestions socials, es va posar en dubte durant els anys noranta: no es podia créixer indefinidament, la naturalesa tenia uns límits. A la Conferència de Desenvolupament i Medi Ambient de Rio de Janeiro, el 1992, es començà a parlar de "desenvolupament sostenible", entès com l'ús solidari dels recursos naturals, i de "desenvolupament humà", o l'elecció de les persones cap a la seva manera de viure i l'ampliació de les seves capacitats com a éssers humans. Darrerament es parla de grau de desenvolupament d'un país segons el grau de satisfacció de la població en temes com ara la situació econòmica, alimentària, personal, ambiental, sanitària, comunitària i política.

TERCER MUNDO

Este término designa a un conjunto de países cuya situación económica es diferente a la de los países industrializados, tanto en lo que respecta a su potencial y resultados, como en las condiciones de vida de su población, que presenta graves carencias.

Fue el demógrafo francés Alfred Sauvy quien utilizó por primera vez el término "Tercer Mundo" en 1952. La esencia de esta denominación está relacionada con la de "Tercer Estado", como se llamó al "pueblo" en la época de la Revolución Francesa, que desde entonces formó parte de la Asamblea Nacional junto a la nobleza y el clero. En el mismo sentido, al acabar la Segunda Guerra Mundial, surgieron frente a los dos bloques hegemónicos, Occidente y la URSS y los países de la Europa del Este, un grupo de países que se liberaban de su condición de colonia.

En la Conferencia Afroasiática de Bandung en 1955, este conjunto de países (29) tomó conciencia de su existencia y su movimiento comenzó a dar los primeros pasos en el terreno político acordando luchar contra cualquier forma de colonialismo y discriminación racial. Durante las décadas de 1960-1970 el movimiento se consolidó y trasladó sus demandas al seno de las Naciones Unidas.

Con el slogan "Comercio sí, ayuda no", los países del Tercer Mundo manifestaron la necesidad de cambiar su papel de receptores de ayudas para adquirir un papel más activo.

En la Conferencia de la Habana, en 1979, la organización contaba con 93 países miembros y 40 como observadores. Pero los conflictos entre los propios países y sus diferencias económicas y religiosas, dieron paso a serias divergencias. La supremacía de las doctrinas neoliberales en los países industrializados, la crisis económica de los primeros años ochenta y el fin de la Guerra Fría, terminaron de trastocar la situación, y el nuevo orden mundial acabó con el Tercer Mundo como tal.

Hoy en día el sentido del término "Tercer Mundo" ha variado sensiblemente; ha perdido contenido político y económico y ha adquirido una connotación pejorativa, que alude a los países pobres sin establecer cuáles de ellos pertenecen al Tercer Mundo. Algunos países asiáticos y los productores de petróleo, quedarían fuera; tampoco el resto presenta demasiada homogeneidad. Actualmente se tiende a hablar de países en vías de desarrollo.

DESARROLLO

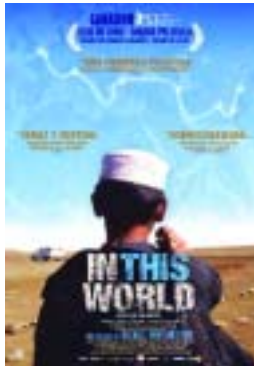
Aunque a lo largo de la historia en el mundo siempre ha existido la división entre países ricos y pobres, o desarrollados y en vías de desarrollo, fue al acabar la Segunda Guerra Mundial, con el proceso descolonizador, cuando el término "desarrollo" adquirió su máxima relevancia. En 1930 el economista argentino Raúl Prebisch ya se había referido a la necesidad de dar un trato especial a los países menos desarrollados.

Sin embargo, muchos de estos países al conseguir la independencia, se encontraban con una débil estructura económica, producto de la época colonial. Sus posibilidades de desarrollo quedaban reducidas por la posición de privilegio y dominio de los países ricos, pero también por factores internos como estructuras sociales y políticas demasiado arraigadas y poco eficaces. En los años setenta, las propuestas del pensamiento dominante y las que aportaban una visión crítica se acercaron, pero las expectativas no se conseguían y la pobreza aumentó. Sin embargo se imponía la idea de que para avanzar en el desarrollo, había primero que satisfacer las necesidades básicas de las personas.

Por desgracia en los años ochenta la liberalización de las economías, la primacia de los sectores privados y las rígidas políticas macroeconómicas, dejaron a un lado los temas sociales. La creencia de que el desarrollo era producto del crecimiento económico y que éste resolvería las cuestiones sociales, se puso en tela de juicio en los años noventa: No se podía crecer indefinidamente, la naturaleza tenía unos límites. En la Conferencia de Desarrollo y Medio Ambiente de Rio de Janeiro, en 1992, comenzó a hablarse de "desarrollo sostenible", entendido como el uso solidario de los recursos naturales, y de "desarrollo humano", o la elección de las personas respecto a su modo de vida y la ampliación de sus capacidades como seres humanos.

Últimamente se habla del grado de desarrollo de un país según el grado de satisfacción de la población en temas como la situación económica, alimentaria, personal, ambiental, sanitaria, comunitaria y política.

con referencias - amb referències

In this world

2002, 88' - Direcció | *Direcció:* Michel Winterbottom
Distribuidor: Vértigo Films - DVD

Aquesta pel·lícula sobre la immigració i l'asil polític va guanyar l'Ós d'Or de Berlín, el 2002. El seu protagonista, Jamal, que malviu en un camp de refugiats a Paquistan, emprèn, juntament amb el seu cosí Enayatullah, un llarg i dramàtic viatge a través de l'Afganistan, l'Iran, Turquia, Itàlia i França, per arribar a la seva destinació, Anglaterra, a la recerca d'una oportunitat.

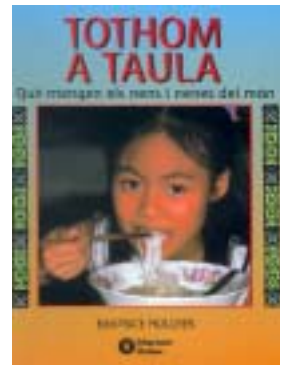
Esta película sobre la inmigración y el asilo político ganó el Oso de Oro de Berlín, en 2002. Su protagonista, Jamal, que malvive en un campo de refugiados paquistaní, emprende, junto con su primo Enayatullah, un largo y dramático viaje a través de Afganistán, Irán, Turquía, Italia y Francia, para llegar a su destino Inglaterra, en busca de una oportunidad.

Tothom a taula

Beatrice Hollyer - Ed. Intermón Oxfam, 2003 - 41 p.

Tothom a taula narra les vivències quotidianes i excepcionals de Jordan (França), Luis (Mèxic), Thembe (Sud-àfrica), AA (Tailàndia) i Yamini (Índia). A través d'un bon nombre de fotografies s'il·lustren les activitats que cada nin realitza entorn de l'alimentació: el cultiu, la recol·lecció, la compra en el mercat, la cura del foc, la preparació dels aliments. Com a colofó, un receptari recull els plats favorits de cada un. Una visió sobre les diferents maneres de viure i d'alimentar-se que hi ha al món.

Tothom a taula narra las vivencias cotidianas y excepcionales de Jordan (Francia), Luis (México), Thembe (Sudáfrica), AA (Tailandia) y Yamini (India). A través de un buen número de fotografías se ilustran las actividades que cada niño realiza en torno a la alimentación: el cultivo, la recolección, la compra en el mercado, el cuidado del fuego, la preparación de los alimentos. Como colofón, un recetario recoge los platos favoritos de cada uno de ellos. Una visión sobre los diferentes modos de vida y alimentación que existen en el mundo.

7 Seconds: The Best of Youssou N'Dour

Youssou N'Dour
Legacy Records, 2004 - CD

Aquest músic senegalès, nascut a Dakar, va començar a cantar quan era un nin. Després de formar part de grups pop africans, els anys vuitanta agafà fama internacional sota el guiatge de Paul Simon i Peter Gabriel. Amb aquest darrer participà a la gira "Human Rights Now" d'Amnistia Internacional, a més d'altres campanyes humanitàries. Youssou N'Dour acaba de llançar un recopilatori amb 16 temes, que conté 7 Seconds, on intervé Neneh Cherry.

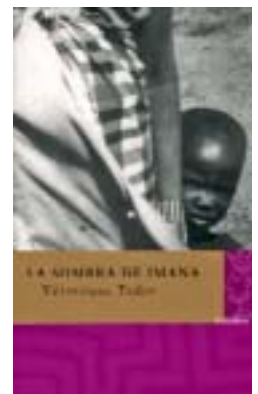
Este músico senegalés, nacido en Dakar, comenzó a cantar siendo un niño. Después de formar parte de grupos pop africanos, en los años ochenta saltó a la fama internacional de la mano de Paul Simon y Peter Gabriel. Con éste último participó en la gira "Human Rights Now" de Amnistía Internacional, además de otras campañas humanitarias. Youssou N'Dour acaba de lanzar un recopilatorio con 16 temas, que incluye 7 Seconds, en el que interviene Neneh Cherry.

La sombra de Imana

Véronique Tadjo - El Cobre Ed., 2003 - 131 p.

Véronique Tadjo, doctora en Estudis Afroamericans, commoguda pel genocidi que va tenir lloc a Rwanda, viatjà a aquell país per tractar de trobar una explicació. A través dels testimonis de víctimes i botxins, l'autora conta una història esglaiadora d'aquells dies de 1994 en què gent corrent es va armar amb matxets i es va llançar a defensar-se d'un terror imaginari assassinant els seus veïns. El govern hutu, per tal de mantenir-se en el poder, fou l'impulsor i el responsable directe de les matances, comeses per la majoria ètnica hutu, i que varen causar un milió de morts entre la minoria tutsi.

Véronique Tadjo, doctora en Estudios Afroamericanos, conmocionada por el genocidio que tuvo lugar en Ruanda, viajó a aquel país para tratar de encontrar una explicación. A través de los testimonios de víctimas y verdugos, la autora va componiendo una historia sobrecogedora sobre aquellos días de 1994 en que gente corriente se armó con machetes y se lanzó a defenderse de un terror imaginario matando a sus vecinos. El gobierno hutu, para mantenerse en el poder, fue el impulsor y responsable directo de las matanzas, cometidas por la mayoría étnica hutu, y que causaron un millón de muertos entre la minoría tutsi.

Us presentem una selecció de pàgines web relacionades amb el món de la cooperació, tot i que de naturalesa ben distinta. La pàgina del Fòrum Barcelona 2004 o la del Canal Solidari, per a aquells que s'inicien en temes de cooperació; les del CIDOB o de l'AECI, més especialitzades; de denúncia, com les d'ACNUR, dedicades a la situació dels refugiats en el món, o de l'OMAL, a través de la qual s'intenten combatre les males pràctiques de les multinacionals a Llatinoamèrica.

Les presentamos una selección de páginas web relacionadas con el mundo de la cooperación, aunque de naturaleza bien distinta. La página del Fòrum Barcelona 2004 o la del Canal Solidario, para los que se inician en temas de cooperación; las del CIDOB o de la AECI, más especializadas; de denuncia, como las de ACNUR, dedicada a la situación de los refugiados en el mundo, o del OMAL, a través de la cual se intentan combatir las malas prácticas de las multinacionales en Latinoamérica.

www.acnur.org

Al lloc de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR) figuren notícies relacionades amb la comesa d'aquesta organització, documents i informes sobre països en crisi o biografies de refugiats insignes. Es pot accedir a les seves publicacions, com ara la revista en línia *Refugiados*.

En el sitio del Alto Comisionado de las Naciones Unidas para los Refugiados (ACNUR) figuran noticias relacionadas con el cometido de esta organización, documentos e informes sobre países en crisis o biografías de refugiados insignes. Se puede acceder a sus publicaciones, como la revista en línea *Refugiados*.

www.aeci.es

Pàgina de l'Agència Espanyola de Cooperació (AECI), que depèn del Ministeri d'Afers Exteriors. A l'apartat "Programes i projectes de cooperació" es poden consultar els diferents projectes en execució relacionats amb el desenvolupament sostenible, el patrimoni cultural, la cooperació amb Llatinoamèrica, Europa, Àsia i Àfrica, les ajudes d'emergència i humanitàries, les publicacions i beques de l'AECI, etc.

Página de la Agencia Española de Cooperación (AECI), dependiente del Ministerio de Asuntos Exteriores. En el apartado "Programas y proyectos de cooperación" se pueden consultar los diferentes proyectos en ejecución relacionados con el desarrollo sostenible, el patrimonio cultural, la cooperación con Latinoamérica, Europa, Asia y África, las ayudas de emergencia y humanitarias, las publicaciones y becas de la AECI, etc.

www.barcelona2004.org

Pàgina del Fòrum Barcelona 2004. Informació sobre espectacles, exposicions, congressos i la resta d'esdeveniments que tindran lloc en aquesta trobada internacional que convoca ciutadans, organitzacions i actors de la societat civil per debatre els problemes més urgents dels nostres dies. A través d'aquesta pàgina es poden, per exemple, comprar entrades o intervenir virtualment en debats i xats.

Página del Fòrum Barcelona 2004. Información sobre espectáculos, exposiciones, congresos y demás acontecimientos que tendrán lugar en este encuentro internacional que convoca a ciudadanos, organizaciones y actores de la sociedad civil para debatir los problemas más urgentes de nuestros días. A través de esta página se pueden, por ejemplo, comprar entradas o intervenir virtualmente en debates y chats.

www.canalsolidario.org

Portal espanyol d'informació dedicat a acció social, drets humans i desenvolupament sostenible. Des de la pàgina principal tenim accés a notícies, agenda, borsa de treball, directori d'ONGD espanyoles i estrangeres, formació, etc.

Portal español de información dedicado a acción social, derechos humanos y desarrollo sostenible. Desde su página principal tenemos acceso a noticias, agenda, bolsa de trabajo, directorio de ONGD españolas y extranjeras, formación, etc.

www.cidob.org

La pàgina de la Fundació Centre de Relacions Internacionals i Cooperació Internacional (CIDOB), amb seu a Barcelona, proporciona accés a programes d'investigació sobre desenvolupament i cooperació realitzats per experts, informació sobre cursos especialitzats, seminaris, conferències, etc. La secció "Observatori de crisi" analitza els conflictes que es produeixen en el món, amb informes, articles d'opinió, enllaços, etc. També es pot consultar un apartat amb extenses biografies de líders polítics del món.

La página de la Fundación Centro de Relaciones Internacionales y Cooperación Internacional (CIDOB), con sede en Barcelona, proporciona acceso a programas de investigación sobre desarrollo y cooperación realizados por expertos, información sobre cursos especializados, seminarios, conferencias, etc. La sección "Observatorio de crisis", analiza los conflictos que se están produciendo en el mundo, con informes, artículos de opinión, enlaces, etc. También se puede consultar un apartado con extensas biografías de líderes políticos del mundo.

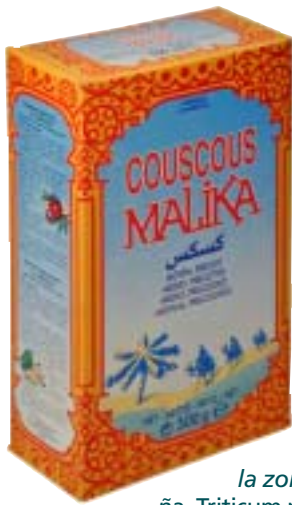
www.omal.info

La pàgina web de l'Observatori de les Multinacionals a Amèrica Llatina es troba a disposició d'organitzacions socials, polítiques, sindicals, centres d'anàlisi, etc., per a la consulta i coordinació de denúncies, documents i campanyes relacionades amb l'impacte socioeconòmic i mediambiental d'aquestes grans companyies a Llatinoamèrica.

La página web del Observatorio de las Multinacionales en América Latina, está a disposición de organizaciones sociales, políticas, sindicales, centros de análisis, etc., para consulta y coordinación de denuncias, documentos y campañas relacionadas con el impacto socioeconómico y medioambiental de estas grandes compañías en Latinoamérica.

El cuscús

El equivalente a platos tradicionales baleares, como las sopas mallorquinas, el oli-aigua menorquí y la borrida de rajada ibicenca es, en la gastronomía bereber, un guiso de carne con verduras que acompaña a una sémola de trigo suave y deliciosa: el cuscús. Se sirve en un gran plato del que comen varias personas, como antaño hacían los payeses de nuestras islas.

El 35 % de la población marroquí descende de los primitivos bereberes y vive en aldeas de montaña. En

la zona del Rif marroquí se cultiva la escaña, *Triticum monococcum*, uno de los primeros trigos que se domesticaron en el Próximo Oriente. Se dice que su harina es más dulce y con ella se elabora entre otros productos, la sémola o cuscús. El cuscús, uno de los alimentos más consumidos en el norte de África, tiene un elevado aporte de fibra e hidratos de carbono de absorción lenta y un bajo aporte de grasas. Contiene vitaminas E y B, además de minerales y proteínas, y su sabor recuerda al de la nuez.

Se cocina al vapor, variando sus ingredientes complementarios según el país o la zona. En Túnez se utiliza un cuscús de aspecto rojizo, pues colorean la sémola con tomate o pimentón. El cuscús argelino se asemeja al cocido español, pero la carne es de ternera o cordero; mientras que el cuscús marroquí apuesta por los aromas e incluye carne, pescado, legumbres, o marisco. En Menorca se ha conservado un antiquísimo postre llamado "cuscussó". Se prepara cocinando manteca de vaca, miel y azúcar, mezcla a la que se añade almendra picada, pan tostado y picado (o cuscús), canela molida y ralladura de limón. El gran peso que, a lo largo de la historia, tuvo el norte de África en las Baleares es todavía perceptible en nuestra gastronomía.

"No podemos vivir de espaldas, debemos hablar, conocernos y comprometernos a trabajar en común para la estabilidad y prosperidad de la región, para proteger el medio ambiente y los recursos..." Quienes así se expresan son los integrantes del grupo Rif de las Islas Baleares, formado por asociaciones y entidades de las provincias del norte de Marruecos y de las Islas Baleares.

En 2002 pusieron en marcha, con la colaboración de la Dirección General de Cooperación, una página web que quiere establecer un puente entre las dos riberas mediterráneas. Las nuevas tecnologías son una buena herramienta para informar y sensibilizar a las respectivas sociedades, y facilitar un espacio de encuentro e intercambio.

L'equivalent als plats tradicionals balears, com ara les sopes mallorquines, l'oli-aigua menorquí i la borrida de rajada eivissenca, és a la gastronomia berber un cuinat de carn amb verdures que acompanya una sémola de blat suau i deliciosa: el cuscús. Se serveix en un plat gran del qual mengen diverses persones, com havien fet sempre els pagesos de les nostres illes.

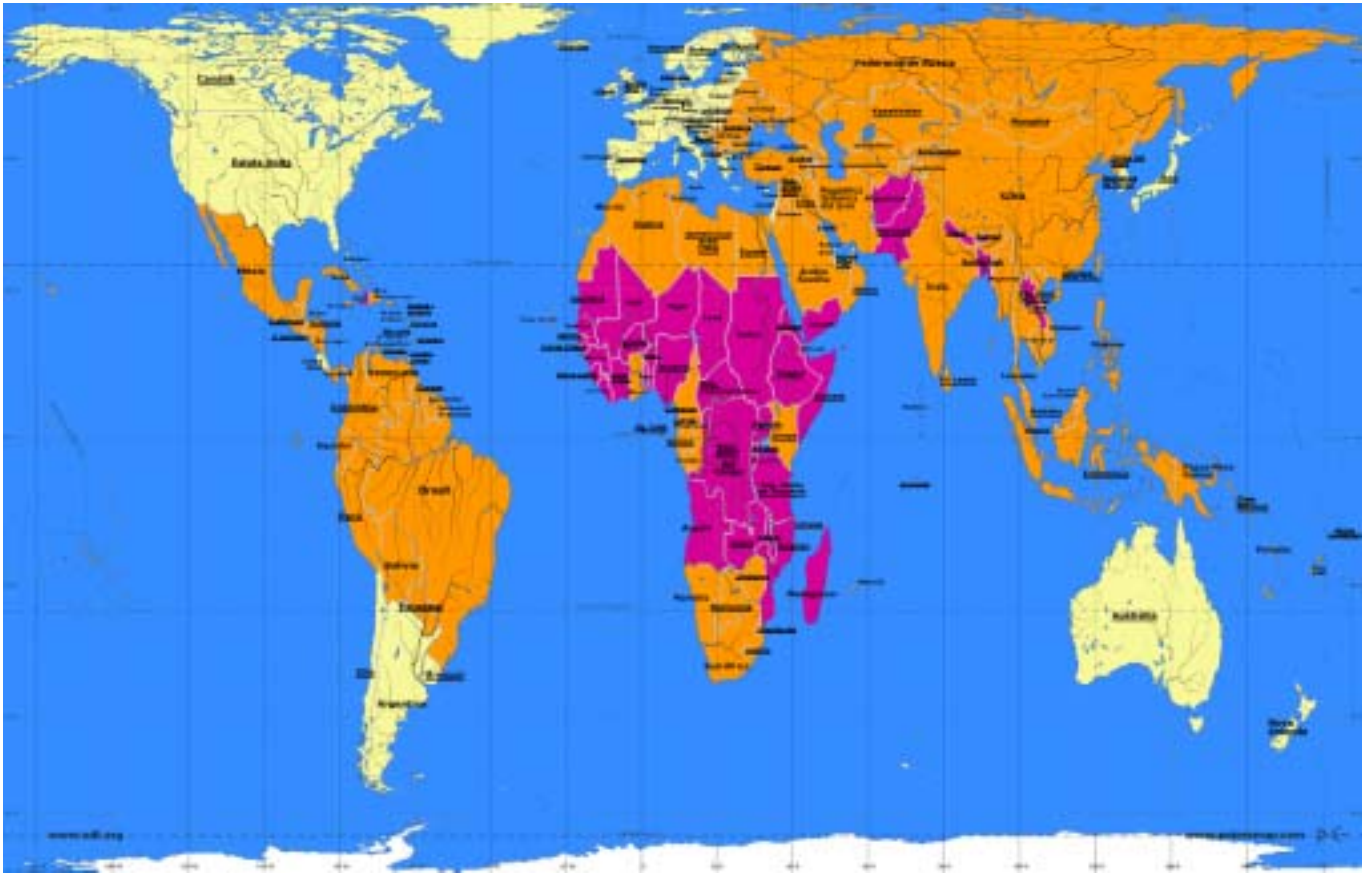
El 35% de la població marroquina descendeix dels primitius berebers i viu en llogarets de muntanya.

A la zona del Rif marroquí es cultiva l'espelta, *Triticum monococcum*, un dels primers blats que es domesticaren al Pròxim Orient. Es diu que la seva farina és més dolça i s'utilitza per elaborar, entre d'altres productes, la sémola o el cuscús. El cuscús, un dels aliments més consumits al nord d'Àfrica, té una elevada aportació de fibra i d'hidrats de carboni d'absorció lenta i una baixa aportació de greix. Conté vitamines E i B, a més de minerals i proteïnes, i el seu sabor recorda el de la nou.

Es cuina al vapor, i els seus ingredients complementaris varien segons el país o la zona. A Tunísia s'utilitza un cuscús d'aspecte vermellós, atès que coloren la sémola amb tomàtiga o pebre vermell. El cuscús argelí s'assembla al bullit espanyol, però la carn és de vedella o xai; mentre que el cuscús marroquí aposta pels aromes i duu carn, peix, llegums o marisc. A Menorca s'ha conservat un antiquíssim postre d'origen nord-africà anomenat "cuscussó". Per a la seva preparació es cou mantega de vaca, mel i sucre, mescla a la qual s'afegeix ametlla picada, pa torrat i picat (o cuscús), canyella mòlta i ratlladura de llimona. El gran pes que al llarg de la història tingué el nord d'Àfrica a les Balears és encara perceptible a la nostra gastronomia.

"No podem viure donant l'esquena, hem de parlar, ens hem de conèixer i comprometre a treballar en comú per a l'estabilitat i prosperitat de la regió, per protegir el medi ambient i els recursos..." Els que així s'expressen són els integrants del grup Rif de les Illes Balears, format per associacions i entitats de les províncies del nord del Marroc i de les Illes Balears.

El 2002 varen posar en marxa, amb la col·laboració de la Direcció General de Cooperació, una pàgina web que vol establir un pont entre les dues riberes mediterrànies. Les noves tecnologies són una bona eina per informar i sensibilitzar les respectives societats, i facilitar un espai de trobada i d'intercanvi.

Mapa de Peters

Una nueva visión del mundo

El historiador alemán Arno Peters desarrolló esta proyección en 1974, corrigiendo las distorsiones de los mapas tradicionales y representando con mayor precisión las proporciones, tamaños y ubicaciones. Se trata de un mapa mucho más justo pues permite conocer la posición real de cada nación en el mundo.

En este mapa aparece representado el Índice de Desarrollo Humano (IDH) calculado por el Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo en 2002 para cada país del mundo. El IDH mide el progreso medio de un país en tres aspectos esenciales del desarrollo humano: disfrutar de una vida larga y saludable (se calcula a través de la esperanza de vida al nacer), disponer de educación (escolarización y alfabetización) y tener un nivel de vida digno (se mide a través del PIB per cápita).*

Una nova visió del món

L'historiador alemany Arno Peters desenvolupà aquesta projecció el 1974, corregint les distorsions dels mapes tradicionals i representant amb més precisió les proporcions, dimensions i ubicacions. Es tracta d'un mapa molt més just ja que permet conèixer la posició real de cada nació al món.

En aquest mapa apareix representat l'Índex de Desenvolupament Humà (IDH), calculat pel Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament el 2002 per a cada país del món*. L'IDH mesura el progrés mitjà d'un país en tres aspectes essencials del desenvolupament humà: gaudir d'una vida llarga i saludable (es calcula a través de l'esperança de vida en néixer), disposar d'educació (escolarització i alfabetització) i tenir un nivell de vida digne (es mesura a través del PIB per càpita).

- IDH alto (de 0,800 a 1) | IDH alt (de 0,800 a 1)
- IDH medio (de 0,500 a 0,799) | IDH mitjà (de 0,500 a 0,799)
- IDH bajo (inferior a 0,500) | IDH baix (inferior a 0,500)

**(en 2003, Bielorrusia, Cuba y México pasaron de un IDH medio a uno alto; Bangladesh, Bhután, República Democrática Popular Lao, Togo y Sudán de un IDH bajo a uno medio; Camerún, Kenya y Zimbabwe, de un IDH medio a uno bajo).*

**(el 2003, Bielorrússia, Cuba i Mèxic passaren d'un IDH mitjà a un d'alt; Bangla Desh, Bhutan, República Democràtica Popular de Laos, Togo i Sudan d'un IDH baix a un de mitjà; Camerun, Kenya i Zimbabwe, d'un IDH mitjà a un de baix).*

Juan Antonio García Ginard

***La bise (La besada - El beso)
Mopti (Mali), 1999***

Juan Antonio García (Palma, 1966), fotògraf, Premi de Fotografia Illes Balears 2004. "Era al costat del riu Níger quan aquesta parella s'acostà i em demanà que els fes un retrat. Després de tirar una sèrie de fotos, li vaig suggerir a ell que la besés, moment que recull la imatge".

Juan Antonio García (Palma, 1966), fotógrafo, Premio de Fotografía Illes Balears 2004. "Estaba junto al río Níger, cuando esta pareja se me acercó y me pidió que les hiciera un retrato. Después de tirar una serie de fotos, le sugerí a él que la besara, momento que recoge la imagen".